

Slovenski št. 9 čebelar

letnik CXIII – september 2011

ISSN 0350-4697

Brez čebel ni življenja

www.ohranimo-cebele.si

Čebele s »čipi«

Kristalizacija medu

Med in ameriški slamnik – kombinacija, ki odpravlja vzroke prehlada ali gripe

ČEBELARSKA OPREMA

Čebelarji izkoristite možnost ugodnega nakupa čebelarske opreme z 80 % sofinanciranjem RS in EU. Privoščite si najboljše.

Nudimo vam:

- TANGENTIALNA,
- SAMOOBRAČALNA,
- RADIALNA TOČILA ZA MED z ročnim, motornim ali avtomatskim krmiljenjem.

Priporočamo vam tudi gretje dna točila, da med hitreje odteče iz njega.

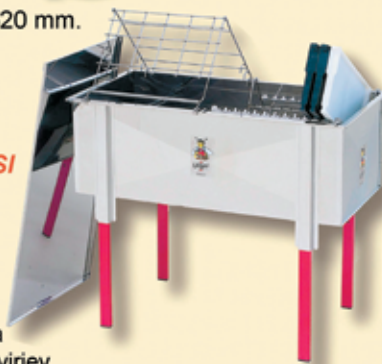
Izolirana, nerjaveča toplotna omara za segrevanje medu. Možnost nastavitve temperature 35°C-50°C.

Na voljo dve širini toplotnih omar 550 in 620 mm.

OBIŠČITE NAŠO PRENOVLJENO SPLETNO STRAN

WWW.LOGAR-TRADE.SI

Kuhalnik voščin v katerem pretopite stare voščine (ca. 20 satov) v vosek. Zunanjo posodo kuhalnika lahko uporabljate za razkuževanje čebelarskega orodja, opreme, naklad, okvirjev.

Cedilna posoda za med s finim cedilom in z odtočnima pipama.

Cedilo se ne maši, kar omogoča velika cedilna površina. Ustreza vsem našim posodam za med 35 in 50 kg.

Korito za odkrivanje satja iz nerjaveče pločevine za AŽ in LR satnike z odlaganjem in cedilno mrežo. Odtočna pipa na dnu korita omogoča, da med lepo izteče. Na voljo s pokrovom ali brez.

Kvalitetno izdelane posode za med iz nerjavečega materiala, od 35 do 700 kg in različnimi načini zapiranja.

Velika izbira modelov za vlivanje sveč.

Na voljo so brezplačni katalogi modelov za vlivanje sveč.

Za vsako posodo je možno dokupiti tudi nerjaveče stojalo.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:

9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

ob sobotah:

9.00 - 12.00

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 251 94 10, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarske opreme v vrednosti nad 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4% popusta.

Slike so simbolične.

UVODNIK

Spoštovani predsednik ČZS gospod Boštjan Noč, cenjeni kolegi poslanke in poslanci, spoštovani čebelarji, cenjeni gostje!

Izjemno sem vesel, da smo današnji dogodek pripravili v sodelovanju s ČZS, ki šteje več kot 7000 registriranih čebelarjev – iskrenih prijateljev narave (uvodni nagovor ob odprtju razstave ČZS ob svetovnem dnevu Zemlje v Državnem zboru RS, 21. aprila 2011). Ob svetovnem dnevu Zemlje se zelo zavzeto ukvarjamo z odnosom do narave – našega edinega prebivališča, vendar menim, da bi se morali v dobro naše skupne prihodnosti zavestno, s premišljenimi dejanji odločati vsak dan. Ključna je okoljska ozaveščenost, saj lahko le tako, da se vsi zavedamo pomembnosti trajnostnega načina življenja, po svojih močeh prispevamo k ohranitvi planeta in glede tega sem optimist. In vendar se premika! Čeprav ne dovolj hitro in korenito. Še vedno namreč naltimo na primere brezvestnega in neodgovornega ravnanja posameznikov z živalmi ali naravo. Raznovrstnost živih organizmov in izjemno bogastvo, ki ga ti predstavljajo za globalni ekosistem, se zdita samoumevna vse dotlej, dokler kateri od teh »samoumevnih« organizmov ni življenjsko ogrožen ali morda celo za vedno izgubljen. Biotska raznovrstnost – vir kisika, hrane in ogrevalnih virov nam dolgoročno omogoča preživetje, zato je strateškega pomena. Na lanski konferenci v Nagoji smo dobili dogovor držav glede ključnih ciljev v zvezi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in nadejam se, da bomo našli tudi pot do njihove dejanske uresničitve. Slovenija je domovina kranjske čebele (čebelarji jo ljubkovalno imenujete kranjska sivka), kljub temu pa smo bili v zadnjih letih priče številnim primerom nenadnega odmrta čebel, žal, tudi v zadnjih dneh.

Slovenija sodi med zelene dežele, saj nas velika, več kot 60-odstotna gozdnatost uvršča v sam evropski vrh. Čudovita narava je dom številnih rastlinskih in živalskih vrst, tudi čebel. Z ukrepi za preprečevanje zmanjšanja biotske ra-

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetovih zlate rozge (*Solidago virgaurea*), zelenate rastline, ki čebelam nudi dobro poletno in jesensko medicinsko in pelodno pašo.

Žal je rastlina v naših krajih invazivni plevel, neavtohtoni prišlek. Njeno namerno razmnoževanje, četudi koristno za čebele, ni sprejemljivo. Za plemenitenje čebeljih paš v jeseni so bolj primerne druge vrste avtohtonih medovitih rastlin.

Foto: Stanislav Plut

UVODNIK

dr. Pavel Gantar	269
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Nataša Lilek: Kristalizacija medu	271
dr. Borut Gosar, Andreja Kandolf: Med in ameriški slamnik – kombinacija, ki odpravlja vzroke prehlada ali gripe	273
Franci Gosar: Inovativne rešitve v čebelarstvu Gosar	274
Danilo Bevk: Čebele s »čipi«	276
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: Evropska politika glede zdravja čebel	277
Franc Šivic: Novice iz sveta	279
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Jakob Madjar: Delovanje pomurskih terenskih svetovalcev	281
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Miha Štular: Čebelarjeva opravila v septembru	282
VETERINARSKI NASVETI	
Martina Škof, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za september	284
ČEBELJE PAŠE	
Marko Borko: Domžalska evodija daje dobro pašo	284
DOGODKI IN OBVESTILA	
OBVESTILA ČZS	
MALI OGLASI	
OSMRTNICE	

INDEX

EDITORIAL

Pavel Gantar (PhD)	269
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Nataša Lilek: Crystallization of Honey	271
Borut Gosar (PhD), Andreja Kandolf: Honey and Echinacea – Combination That Eliminates the Causes for Cold or Flu	273
Franci Gosar: Innovative Solutions in Gosar's Apiculture	274
Danilo Bevk: Bees With »Chips«	276
Ministry of Agriculture, Forestry and Food: European Policy on Bee Health	277
Franc Šivic: World News	279

PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE

Jakob Madjar: The Work of Field Advisors in Pomurje	281
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Miha Štular: Beekeeper's Chores in September	282

VETERINARY ADVICE

Martina Škof (PhD Vet. Med.): Veterinary Advice for September	284
---	-----

HONEYBEE FORAGE

Marko Borko: Domžale Euodia Gives Good Honeybee Forage	284
--	-----

NEWS AND EVENTS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	290
---	-----

SMALL ADS

	297
--	-----

OBITUARIES

	301
--	-----

znovrstnosti in nasploh s trajnostnim konceptom razvoja lahko zaščitimo čebele ter tako zagotovimo opravešanje in s tem pridelavo hrane.

Odnos do čebel je resno vprašanje prihodnosti, zato po mojem mnenju premalo poudarjamo njihovo pomembnost v naravnem ciklusu in se ne zavedamo dovolj, kako velik je njihov prispevek pri pridobivanju hrane. Izginjanje čebel bi gotovo privedlo do globalnih težav pri preskrbi s hrano.

Čebelarstvo je občutno več kot zgolj ena izmed kmetijskih panog, saj ima v slovenski družbi posebno mesto. Čebelarstvo je življenjska filozofija, je način življenja, je svojevrstno poslanstvo. Je

neizbrisen del slovenske kulturne identitete in čudovit okras naše raznovrstne kulturne krajine.

Tako kot čebele s svojim delom skrbijo za nas, za naše zdravje in prehransko varnost, tako tudi mi poskrbimo zanje. Pridružimo se pobudi ČZS »Posadi rožo za čebelo« in jim omogočimo preživetje v okolju, v katerem imajo prednost medovite rastline, ki so prijazne do čebel. Državni zbor se bo tej pobudi pridružil tako, da bomo pri urejanju naše okolice v prihodnje zagotovili sajenje medovitih rastlin.

Dr. Pavel Gantar,

predsednik Državnega zbora Republike Slovenije

Podjetja in občine, prijazni do čebel

ČZS, JSSČ z akcijo Ohranimo čebele ozavešča širšo javnost o pomembnosti čebel za naše življenje in okolje. V tem letu želimo zavest o pomembnosti čebel razširiti tudi v vse občine in vsa podjetja v Sloveniji. Po našem mnenju so izjemno pomembne prav lokalne skupnosti, saj lahko na različne načine prispevajo k ohranitvi in zaščiti čebel, pa tudi k čim boljši informiranosti svojih občanov. Ob tej priložnosti pozivamo vse slovenske čebelarje, naj na akcijo Ohranimo čebele opozorijo tudi domače občine in

domača podjetja ter jih spodbudijo k sodelovanju. Enkrat na leto bomo ob posebni priložnosti razglasili tudi občino in podjetje, ki sta do čebel najbolj prijazna. Svoje dejavnosti v zvezi s skrbjo, zaščito in ohranjanjem čebel naj občine in podjetja posredujejo na elektronski naslov: natasa.lilek@czs.si. Več informacij o tej akciji ter imena občin in podjetij, ki sodelujejo v akciji Ohranimo čebele, najdete na spletni strani www.ohranimo-cebele.si.

Nataša Lilek,

svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Iz sredstev Sklada nov čebelnjak na Dobrni

Februarja letos je ČZS objavila razpis za postavitve učnega čebelnjaka v čebelarskih društvih, v okviru katerih delujejo čebelarski krožki, nanj pa se je prijavilo tudi naše društvo. Sredstva za ta namen je ČZS zagotovila iz Sklada za ohranitev kranjske čebele, ki ga finančno podpirajo različni donatorji. Veseli smo te pridobitve, saj bo otrokom omogočila praktično delo s čebelami, zato se iskreno zahvaljujemo tako ČZS kot tudi donatorjem. Vendar podlage za postavitve učnega čebelnjaka ne bi bilo brez pridnih rok in zagnanosti naših članov in članic. Zato se jim iz vsega srca zahvaljujem, da so za ureditev okolice čebelnjaka namenili tako svoj prosti čas kot tudi sredstva. Zahvalim naj se tudi učencem osnovne šole, ki so priskočili na pomoč pri delu in drugim, ki so prispevali medovite rastline in zdravilna zelišča za zasaditev vrta. Menim, da smo vsi, ki smo kakor koli sodelovali pri tem pro-

jektu dodali kamenček v mozaik čebelarstva in OŠ Dobrna. Predvsem pa je pomembno to, da smo učencem zagotovili možnosti za delo v čebelarskem krožku in da med mladimi širimo zavest o nujnosti varovanja in ohranjanja našega okolja.

Lidija Senič, predsednica ČD Dobrna

Kristalizacija medu

Nataša Lilek*

Verjetno ni čebelarja, čigar med ne bi še nikoli kristaliziral. Čebelarji dobro vemo, da je kristalizacija medu popolnoma naraven pojav, ki je bolj ali manj značilen za vse vrste medu. Problem pa pogosto nastane pri prodaji medu, saj porabniki niso dovolj obveščeni o tem naravnem pojavu. Velikokrat sklepajo, da je med, v katerem so se začela pojavljati kristalizacijska jedra in ki kristalizira, pokvarjen ali da mu je dodan sladkor ... Vendar temu ni tako. Kristalizira samo naravni med, tako da kupci v nekaterih državah sveta sploh ne kupujejo medu, ki ni kristaliziran. Tak med je namreč zanje dokaz, da so res kupili pristen med.

In zakaj med kristalizira? Kristalizacija medu ne povzroča nikakršnih kemičnih sprememb medu in je v največji meri odvisna od vsebnosti sladkorjev v medu, temperature in časa skladiščenja ter od vsebnosti vode in kristalizacijskih jeder. Kako hitro med kristalizira, je odvisno tudi od izvora medu. Znano je, da medovi, ki vsebujejo 28 % ali več glukoze, kristalizirajo hitreje kot medovi z manjšo vsebnostjo glukoze. Manini medovi, ki vsebujejo več kot 10 % sladkorja melecitoze, pa kristalizirajo v tako imenovani cementni med, pojavu katerega smo bili priča tudi v letošnji sezoni.

Za procese kristalizacije medu je izjemno pomembna tudi primerna temperatura shranjevanja. Optimalna temperatura za pojav kristalizacije medu je od 10–18 °C, nižje temperature skladiščenja pa ta pojav upočasnijo.

Prav tako je za kristalizacijo zelo pomembna tudi vsebnost vode v medu. Medovi, ki vsebujejo majhno količino vode, po navadi kristalizirajo hitreje, in to v grobe kristale, nasprotno pa je kristalizacija počasnejša pri medovih, ki vsebujejo večjo količino vode.

Velikokrat se tudi zgodi, da med kristalizira nepravilno. Govorimo sicer o napakah kristalizacije, vendar te v največjem številu primerov nimajo prevelikega vpliva na kakovost medu. Kljub temu nam lahko pri prodaji medu povzročijo kar nekaj sivih las, saj je potrošnik zelo pozoren na videz izdelka, vsak odklon od optimalnega pa v njem vzbudi sum, da med ni pristen.

Kristaliziran med z belimi lisami nastane pri medovih, ki vsebujejo majhno količino vode. Pri

takem medu se najpogosteje na njegovi površini ali ob steni kozarca oblikujejo območja, ki imajo videz belih lis. To je posledica kristalizacije, pri kateri med kristali nastanejo prazna območja, med katere vdre zrak in površina postane bele barve. Gre za naraven pojav, ki ne vpliva na kakovost medu. K temu pojavu je nagnjen tudi med, ki je izpostavljen večjim temperaturnim spremembam. Po svetu ta pojav preprečujejo tako, da med pakirajo vakuumsko ali da ga po postopku vodene kristalizacije predelajo v kremni med. Tudi sami se lahko temu pojavu izognemo z vodeno kristalizacijo medu in s shranjevanjem pri stalni temperaturi (pribl. 14 °C). Pojav t. i. »belega cveta« velja za znamenje kakovostnega medu, saj gre za med z nizko vsebnostjo vode, vendar ga potrošniki zaradi videza zavračajo.

Foto: Andreja Kandolf

Kristaliziran med s pojavom belih lis oz. tako imenovanih »belih cvetov«

Groba kristalizacija se po navadi pojavi pri medovih, ki kristalizirajo počasi, pa tudi po utekočinjanju medu, s katero upočasnimo hitrost vnovične kristalizacije. Grobo kristalizacijo odpravimo s predelavo v kremni med po postopku vodene kristalizacije.

Razslojevanje v dve fazi se pojavi pri kristalizaciji medu, ki vsebuje veliko količino vode (več kot 18 %). Spodnja faza kristalizira, posledično zgornja faza vsebuje večjo vsebnost vode in ostane tekoča. Faza s povečano vsebnostjo vode je tudi idealno okolje za razvoj kvasovk, ki lahko povzročijo fermentacijo.

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Groba kristalizacija

Utekočinjanje kristaliziranega medu

Uporablja se segrevanje, vendar mora biti to takšno, da ne vpliva na kakovost oz. da ne povzroča pregretja in s tem poškodb medu. Na čas utekočinjanja vpliva koncentracija glukoze v medu in oblika kristalov. Velja načelo, da utekočinjanje medu traja toliko dalj časa, kolikor večja

je vsebnost glukoze in kolikor večji so kristali. Utekočinjanje pri visoki temperaturi povzroči poškodbe medu ter vpliva na zmanjšanje hlapnih in aromatičnih sestavin, pri nekaterih primerih segrevanja pri previsoki temperaturi pa se zaradi karamelizacije sladkorjev v medu lahko pojavi tudi karamelni okus. Pregretje medu ugotavljamo z določanjem vsebnosti hidroksimetilfurfurala (HMF) in encimske aktivnosti.

Nadzirati je treba celoten postopek segrevanja, po utekočinjenju pa je treba med čim prej ohladiti na temperaturo skladiščenja. Potrošniki med navadno utekočinjajo v vodni kopeli, ta način pa tudi najmanj vpliva na njegovo kakovost. Uporablja se predvsem za manjše količine medu.

Za utekočinjanje medu čebelarji pogosto uporabljajo tudi talilne komore z možnostjo uravnavanja temperature, ki so uporabne za utekočinjanje večjih količin medu. Ker je zrak slabši toplotni prevodnik kot voda, porabimo v primerjavi z vodno kopeljo več energije. Taljenje v talilni komori traja dvakrat dlje kot v vodni kopeli pri enaki temperaturi, kar vpliva na kakovost medu. 25 kg medu se pri temperaturi 40 °C v vodni kopeli utekočini v 43 urah, v talilni komori pa enaka količina medu v 72 urah.

Nekateri čebelarji za utekočinjanje medu uporabljajo potopne grelce. Tak grelec je opremljen s termostatom in temperaturnim tipalom, ki sta v pomoč pri temperaturnem nadzoru utekočinjanja in posledičnemu nastanku toplotnih poškodb medu. Ob uporabi potopnega grelca je med utekočinjen v razmeroma kratkem času, ob upoštevanju prave temperature pa tudi ne nastanejo kakšne večje kakovostne spremembe. Pri utekočinjanju medu s potopnim grelcem je treba med sicer mešati, da se na stiku z grelcem ne pregreje. Z nekaterimi pripomočki, npr. s t. i. ploščnimi pasterizatorji, pa lahko med segrevamo pri občutno višji temperaturi. Gre za sistem pretočnega segrevanja, ki ga uporabljajo predvsem industrijski polnilci medu. Zelo uporaben je tudi pripomoček »Melitherm«. Utekočinjanje je enostavno in ne povzroča večjih poškodb medu, res pa je, da kri-

Razslojevanje v dve fazi

stalizacijska jedra niso povsem utekočinjena. Utekočinjanje medu z mikrovalovi lahko povzroči poškodbe encimov, zato se tak način utekočinjanja medu odsvetuje.

Pri morebitnem utekočinjanju je prav, da le temu namenimo veliko pozornosti. Še boljše pa bi bilo naše potrošnike navajati na uporabo kristaliziranega medu. ■

Viri:

- Poklukar, dr. J., ur. (1998): Od čebele do medu. Ljubljana, Kmečki glas, str. 402–405.
- Bogdanov, S. (2011): The book of honey. Honey Technology. www.bee-hexagon.net
- Veljanovski- Geremia, V in sod. 2006. Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP, ČZS

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.

Sužid 41, 5222 Kobarid

031 870 709, 05 388 5856

info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona za sočasno zbijanje in žičenje** AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- **matice iz Triglavskega narodnega parka**
- **Čebelje družine na AŽ-, LR- in DB satih**
- **panji LUCKA – predstavitev na celjskem sejmu**
- **Lipov med iz okolice Kobarida**

Čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Med in ameriški slamnik – kombinacija, ki odpravlja vzroke prehlada ali gripe

Borut Gosar*, Andreja Kandolf**

Pred vrati je zimsko obdobje oz. sezona prehladov in gripe, s tem pa tudi čas, ko čebelar proda večino svojih čebeljih pridelkov. Da bi povečali dodano vrednost svojega medu, vam predstavljamo nov izdelek – koncentriran izvleček iz ameriškega slamnika, namenjen predvsem kot dodatek medu. Prednost medu z dodatkom ameriškega slamnika je v tem, da njuna kombinacija blagodejno vpliva na odpravljanje (učinek medu) in zdravljenje (učinek ameriškega slamnika) simptomov prehlada ali gripe. Splošno znano je, da med zaradi svojih blagodejnih lastnosti pomaga blažiti kašelj, deluje pomirjujoče na vneto grlo ter ima antioksidativne in antibakterijske lastnosti. Na drugi strani ameriški slamnik krepi odpornost organizma, to pa prispeva k hitrejši ozdravitvi.

Nekaj o škrlatnem ameriškem slamniku

Škrlatni ameriški slamnik (*Echinacea purpurea* Moench) ali kratko ameriški slamnik je zelnata trajnica, ki spada v rod *Echinacea* in družino košarnic. Rod *Echinacea* izhaja iz grške besede *echinos* (εχινός), ki pomeni jež oziroma morski ježek, nanaša pa se na osrednji del cveta, ki ima bodičast videz. Uporaba rastline ima dokaj dolgo zgodovino, saj so jo uporabljala številna plemena severnoameriških Indijancev za zdravljenje vseh vrst ran, proti različnim vnetjem, ob pikih insektov in ugrizih kač, proti kašlju, prehladu, zobobolu, trebušnim krčem in celo proti gonoreji. Dandanes so pripravki iz ameriškega slamnika med najboljše prodajanimi in cenjenimi rastlinskimi zdravili tako v Evropi kot v ZDA. Uporabljajo jih predvsem za krepitev imunskega sistema.

Ameriški slamnik je tudi edina zdravilna rastlinska vrsta, katere imunostimulativno delovanje je dokazano s kliničnimi študijami, to pa je leta 2008 potrdila tudi evropska Agencija za zdravila. Prav na podlagi pozitivnega mnenja te evropske ustanove je pri nas mogoče kot sredstva, ki deklarirano krepijo imunski sistem, registrirati samo pripravke iz škrlatnega ameriškega slamnika. Prednost te rastline je tudi v tem, da je izdelke iz te rastline mogoče deklarirati kot zdravila ali kot prehranska dopolnila, zato jih je

Foto: Drago Pančur

mogoče prodajati po podobnih zakonskih pravilih, kot veljajo za živila.

Priprava medu z ameriškim slamnikom

Med z ameriškim slamnikom pripravimo tako, da vanj umešamo ekstrakt iz te rastline. Ker pa običajen ekstrakt iz ameriškega slamnika vsebuje veliko vode in alkohola, se medu spremenijo fizikalne in kemične lastnosti, tako da ni več privlačen za uporabo. Zaradi tega je treba medu dodati poseben koncentriran ekstrakt iz ameriškega slamnika, ki vsebuje manjši delež topil, saj ta ne spremeni občutno fizikalnih in kemičnih lastnosti medu. Za izdelavo primerne koncentriranega ekstrakta iz ameriškega slamnika z visoko vsebnostjo učinkovin je treba natančno poznati to rastlino ter postopke za njeno predelavo do končnega izdelka. Koncentrat iz ameriškega slamnika, ki je primeren za mešanje z medom, v Sloveniji proizvaja podjetje Medikoel, d. o. o. Pri njih dobite tudi recepturo za pripravo medu s koncentriranim izvlečkom ameriškega slamnika.

Čebelarji ali čebelarska društva, ki bi želeli prodajati tovrsten izdelek, morajo poleg osnovne registracije čebelarske dejavnosti (registracija pri MKGP, VURS) in registracije dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali katere koli druge oblike, ki dovoljuje predelavo čebeljih pridelkov, svoj obrat registrirati tudi kot obrat živilske dejavnosti za prehranska dopolnila pri Zdravstvenem inšpektoratu RS (ZIRS). Poleg registracije obrata živilske dejavnosti za prehranska dopolnila je treba izdelek kot prehransko dopolnilo prijaviti tudi pri Ministrstvu za zdravje. Postopek za prijavo je objavljen na spletnih straneh Ministrstva za zdravje. Vse dodatne informacije v zvezi z registracijo živilske

* dr.

** svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

dejavnosti za prehranska dopolnila ter s postopkom za prijavo prehranskega dopolnila lahko dobite tudi na ČZS, JSSČ, podjetje Medikoel, d. o. o., pa vam lahko pripravi ustrezno dokumentacijo za prijavo pre-

hranskega dopolnila. Seveda pa je treba izdelek tudi ustrezno označiti. Ker je izraz MED rezerviran samo za med, se je treba v imenu tega izdelka izogibati tej besedi. ■

Inovativne rešitve v čebelarstvu Gosar

Franci Gosar

Čebelarstvo Gosar iz Sel pri Vodichah predstavlja nekaj inovativnih tehnoloških rešitev za različna čebelarstva opravila, ki so po navadi precej zamudna, težaška ali celo nevarna za človekovo zdravje.

Točenje sladkorne raztopine s potopno črpalko

Že več let, še posebej zaradi težav s hrbtom, uporabljam za točenje sladkorne raztopine za krmilje-

nje čebel potopno črpalko z močjo približno 250 W ter s približno 8 metrov dolgo in 3/4 cale široko cevjo z ustrezno pipo. Črpalko uporabljam tako za pretakanje sladkorne raztopine iz mešalnika v cisterno na avtu ali prikolici, kot tudi za dodajanje krme v pitalnike na zabojniku. Za zagotovitev 220 V uporabljam agregat ali pretvornik ustrezne moči (v mojem primeru 300 W). Največkrat uporabljam pretvornik. Cena črpalke in cevi s pipo je manj kot 100 EUR, pretvornika pa še približno 70 EUR.

Doziranje mravljinčne kisline

Za večjo varnost in za doziranje mravljinčne kisline uporabljam posebno korito, s katerim dosežem stabilnost posodic, hkrati pa ga uporabljam tudi kot mero (v konkretnem primeru 100 ml). Če želim natočiti manjšo količino mravljinčne kisline (80 ali 60 ml), uporabim vložek. Seveda korito uporabljam tudi za nošenje posodic, primerne pa je tudi za shranjevanje hlapilnikov.

Zaščita pred hlapi ob sublimiranju oksalne kisline

Glede na to, da tudi poleti zatiram varoje z oksalno kislino (po moji metodi sublimiram skozi zadnja vrata), moram seveda poskrbeti tudi za varnost. To uporabljam tudi sam, vendar nekoliko prilagojeno, tako da namesto filtra uporabljam dolgo cev, ki je iz prostora napeljana na prosto. S tem se izognem kakršnemu koli vdihavanju hlapov.

Uporaba fotovoltaike za potrebe tehnice in točenja itd.

Na svojih prevoznih enotah imam že od leta 2000 nameščeno elektronsko tehniko. Ker sem imel vedno težave z akumulatorjem, sem na prevozne enote že leta 2004 namestil sončne celice. S tem sem dosegel, da težav z akumulatorjem zdaj nimam nikoli več. Med sončnimi celicami in akumu-

latorjem je treba obvezno vgraditi regulator, še posebej če akumulator uporabljate tudi za električnega pastirja. Tedaj morate povezavo prirediti tako, da se ob izpraznitvi akumulatorja pastir samodejno izključi, elektronska tehničica pa deluje še naprej. Od leta 2006 pa uporabljam sončne celice tudi za pogon točila in ometalnika (ekološki vzrok, predvsem pa ni ropota agregata). Za to uporabljam prenosno, približno 80 W in obstoječo celico. Za pretvorbo z 12 V na 220 V uporabljam pretvornik z močjo približno 300 W. ■

Če tudi v vašem čebelarstvu uporabljate v tehnologiji ali oskrbi čebel inovativne rešitve, ki so racionalnejše in učinkovitejše od splošne prakse, Vas vabimo, da svoje delo predstavite v Slovenskem čebelarju. *Uredništvo*

Trgovina **ČEBELARNA**
 PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
 Kopic Milena s.p.
 ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
 torek-petek: od 8. do 17. ure
 sobota: od 8. do 12. ure
 nedelja-prazn: zaprto

Za večje skupne izposoje delovnega časa pa uspešno prijavite dogovor.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- dodatne izdelki iz čebelnjarskega pridelave
- čebelarstvo literatura

Čebele s »čipi«

Danilo Bevk*

Večina raziskav o vplivih pesticidov na medonošno čebelo je narejena v laboratorijih. To je razumljivo, saj je čebele, ki živijo v zelo velikih skupnostih in nabirajo hrano na velikem območju, v naravi razmeroma težko opazovati. V laboratoriju tudi laže nadziramo različne dejavnike, kot so temperatura, prehrana idr. Ob tem pa se upravičeno lahko vprašamo, kako dobro kažejo dobljeni rezultati vpliv neke snovi na čebele. Je vpliv v naravi enak, večji ali manjši? Čebele so v laboratoriju v nenaravnih, stresnih razmerah, zato je njihov odziv lahko nekoliko drugačen, kot bi bil v naravi. Problem laboratorijskih raziskav je tudi v tem, da nekaterih zelo pomembnih vidikov v življenju čebel, npr. pašno vedenje, v laboratorijih tako rekoč ni mogoče opazovati.

Tehnika RFID

Da bi lahko opazovali vedenje čebel v naravi, smo na Nacionalnem inštitutu za biologijo v sodelovanju z dr. Stefanom Fuchsom in Christofom Schneiderjem s čebelarskega inštituta v Oberurslu v Nemčiji uporabili posebno tehniko, ki je zelo podobna sistemu za evidentiranje prihodov v službo in odhodov iz nje. Gre za tehniko RFID. To je kratica za Radio Frequency Identification (identifikacija z radijskimi valovi).

Pri tej metodi čebelam na hrbtni del oprsja prilepimo majhen oddajnik, v katerem sta integrirano vezje (čip) in antena. Oddajniki so zelo majhni, zato čebel ne motijo in ne vplivajo na njihovo vedenje, tako da te lahko živijo povsem običajno čebelje življenje, in to tako v panju kot tudi zunaj njega. To je zelo pomembno, saj tako lahko zelo natančno spremljamo njihovo vedenje v naravnem okolju.

Da lahko spremljamo dejavnost čebel, na vhod poskusnega panja namestimo čitalec RFID, ki samodejno zazna in evidentira prehode čebel, opremljenih z oddajnikom. S pomočjo čitalca in računalnika tako lahko dobimo podatke o vsakem odhodu in prihodu, in to do sekunde natančno.

Primer uporabe

Tehniko RFID lahko pri raziskavah čebel uporabimo na več načinov. Zelo je uporabna pri ugotavljanju vpliva pesticidov na pašno dejavnost. Pri tem po-

Čebele z oddajniki RFID na krmilniku. Ta je postavljen v areno, na katere vhodih so nameščeni čitalci RFID.

skusu čebele prvi dan naučimo obiskovati krmilnik s sladkorno raztopino. Krmilnik je nameščen v posebni areni z vhodom, nad katerim je nameščen enak čitalec RFID kot na vhodu v panj. Drugi dan naučene čebele na krmilniku ulovimo, jih v laboratoriju opremo z oddajniki RFID in izpustimo.

Tretji dan jih na krmilniku znova ulovimo in v laboratoriju vsako posebej nahranimo s sladkorno raztopino, ki vsebuje točno določeno količino pesticida. Čebele lahko dobijo različne odmerke pesticida, kontrolna skupina pa seveda dobi samo sladkorno raztopino. Po hranjenju jih spustimo na prosto ali v njihov panj, nato pa tri dni spremljamo njihovo pašno dejavnost na krmilniku.

S pomočjo čitalcev dobimo podatke o tem, kdaj je posamezna čebela zapustila panj, vstopila v areno s krmilnikom, jo zapustila in se vrnila. Na podlagi teh podatkov lahko izračunamo, koliko časa po hranjenju je čebela prvič obiskala krmil-

Vhod v panj z dvema čitalcema RFID (spodaj).

* Nacionalni inštitut za biologijo

nik, kolikokrat je letela na pašo (na krmilnik), trajanje leta do krmilnika, čas zadrževanja v areni, trajanje leta nazaj do panja in čas zadrževanja v panju.

Čebele, ki so dobile pesticid, primerjamo s tistimi, ki so dobile samo sladkorno raztopino. Tako lahko ugotovimo, kolikšen odmerek že lahko vpliva na pašno dejavnost. Leta 2008 in 2009 smo na tak način testirali kumafos, imidakloprid in klotianidin. V posebnih poskusih smo ugotavljali tudi vpliv nosemavosti na pašno dejavnost in življenjsko dobo čebel.

Uporaba tehnike RFID je novost v raziskavah čebel. Ker omogoča večdnevno opazovanje vedenja posameznih čebel v naravnem okolju, je zelo per-

spektivna za ugotavljanje negativnih vplivov pesticidov in drugih stresnih dejavnikov na pašno vedenje. Rezultati, pridobljeni s tehniko RFID, bodo dopolnili laboratorijske raziskave in dodatno osvetlili problem uporabe pesticidov. ■

Viri:

Schneider C., Bevk D., Kralj J., Fuchs S., Tautz J. (2009): Effects of pesticides on flight behaviour and foraging activity of honey bees *Apis mellifera carnica*. Plakat na Apimondii 2009.

Streit S., Bock V., Pirk C.W.W., Tautz J. (2003): Automatic life-long monitoring of individual insect behaviour now possible. *Zoology*, 106: 169-171.

Evropska politika glede zdravja čebel

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ministri EU, pristojni za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, so na letošnjem majskem zasedanju v Bruslju sprejeli sklepe Sveta EU o sporočilu Evropske komisije evropskemu parlamentu in Svetu o zdravju medonosnih čebel. Sporočilo Komisije poudarja problematiko zdravja medonosnih čebel, vzroke za pomore ter potrebne ukrepe za izboljšanje stanja na tem področju.

1. Svet EU zelo pozitivno ocenjuje sporočilo Evropske komisije evropskemu parlamentu in Svetu o zdravju medonosnih čebel (v nadaljnjem besedilu: sporočilo). Svet ceni delo, ki ga je Komisija vložila v pripravo sporočila, saj ima čebelarstvo zelo velik gospodarski pomen in je tudi odločilno pri povečevanju biotske raznovrstnosti, predvsem zaradi ključne vloge, ki jo ima pri oprashaevanju. Prav tako pozitivno ocenjuje ukrepe, ki jih je Komisija že sprejela, med drugimi višji prispevek EU za nacionalne čebelarske programe v obdobju 2011–2013.

2. Svet EU priznava, da je zdravje čebel v sporočilu obravnavano celostno in da dokument dobro opisuje, kakšna je vloga posameznih dejavnikov za zdravje čebel in kako se ti dejavniki med seboj prepletajo.

3. Svet EU poudarja, da je treba preučiti in ugotoviti število odmrlih čebeljih družin in kaj je bil vzrok njihovega odmrtja, da bi prihodnji ukrepi temeljili na trdni in objektivni znanstveni podlagi, saj je zaradi različnih nadzornih sistemov ter pomanjkanja re-

prezentativnih in primerljivih podatkov težko pridobiti ustrezno znanstveno vedenje o zdravju čebel. Dokler to vedenje ne bo popolnejše, bi morali narediti vse, kar je primerno, za izboljšanje zdravja domačih čebel ter za zmanjšanje tveganja zaradi različnih dejavnikov, vključno s pripravo skupnih pobud na ravni EU.

4. Svet EU poudarja, kako pomembno je pozornost nameniti zdravju čebel, saj so te občutljive žuželke tiste, ki prve opozarjajo na negativne vplive zmanjšanja biotske raznovrstnosti in na onesnaženost. V zvezi s tem opominja na splošno načelo strategije EU za zdravstveno varstvo živali za obdobje 2007–2013, to pa se glasi: »Bolje preprečiti kot zdraviti«.

5. Svet EU poudarja, da:

- je glede zdravja čebel potreben celosten in usklajen pristop. Ukrepi, predlagani v sporočilu, so sicer koristni oziroma bi to lahko bili, vendar bosta v prihodnjih nekaj letih ključnega pomena skrbno nadaljnje ukrepanje in uresničitev ciljev;
- bi morali za obdobje po letu 2013 razmisliti o nadaljevanju raziskav in finančnih ukrepov za kmetijstvo;
- je treba podpreti gojitvene programe s poudarkom na odpornosti proti boleznim in škodljivim organizmom (zlasti proti varojam);
- je zavzemanje za ustrezno gospodarjenje z ze-

Vzreja matic BUKOVŠEK – Vzrejališče z najdaljšo tradicijo v Sloveniji – od leta 1934

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih maticarjev pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni po pošti ali osebno na naslovu:

Golo Brdo 19
1215 Medvode
tel.: 01/361 24 28

mljišči (zlasti za kmetijske prakse, s katerimi postajajo travniki in ozare bogatejši s cvetlicami in cvetnim prahom) in druge kmetijsko-okoljske cilje ključno za povečanje biotske raznovrstnosti (kot je to predvideno v ciljnih za biotsko raznovrstnost za leto 2020), vključno s kmetijsko in gozdno biotsko raznovrstnostjo, pa tudi za ohranitev naravnih habitatov medonosnih čebel, divjih čebel in čmrljev glede na njihovo pomembno vlogo pri oprasaevanju;

- bosta Uredba (ES), št. 1107/2009, evropskega parlamenta in Sveta o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet ter Direktiva 2009/128/ES evropskega parlamenta in Sveta o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov po njuni uveljavitvi vzpostavili nov okvir za registracijo in uporabo fitofarmaceutskih sredstev v EU.

Svet EU poudarja, da:

- so za zdravje svojih čebel odgovorni predvsem čebelarji, zlasti ob upoštevanju dobre čebelarke prakse in veljavnih pravil, zato je v vseh državah članicah pomembno zagotoviti kakovostno usposabljanje za čebelarje in jih motivirati za sodelovanje; ta usposabljanja bi lahko podprli nacionalni strokovnjaki s področja zdravja čebel;
- je pomembno spodbujati zainteresirane strani k oblikovanju priročnikov o dobri čebelarški praksi ter se ob pripravi čebelarških programov in s tem povezane zakonodaje posvetovati s čebelarškimi organizacijami;
- bi ob podpori nacionalnih strokovnjakov s področja zdravja čebel lahko pomagali pri ozaveščanju lokalnih čebelarjev o njihovih obveznostih in boleznih čebel ter zagotovili pomoč veterinarskim upravam;
- je usposabljanje zaposlenih v pristojnih organih odločilno za preprečevanje vnosa eksotičnih organizmov, ki ogrožajo čebele; pomembno je tudi, da države članice spremljajo eksotične škodljive organizme, da bi jih lažje zgodaj odkrili ali jih prestregli;
- bi bilo koristno tesno sodelovanje med lokalnimi čebelarji in kmeti, če ti uporabljajo fitofarmaceutska sredstva, ki bi lahko škodovala čebelam.

Svet EU poziva Evropsko komisijo, naj:

- z ugotovitvami poskusnega nadzornega programa, ki ga usklajuje na novo imenovani referenčni laboratorij EU za zdravstveno varstvo čebel, seznaniti vse zainteresirane strani;
- še naprej zagotavlja usposabljanje za organe, odgovorne za zdravje čebel;
- po potrebi pripravi neregulativne instrumente, kot so smernice EU za splošna načela pri obvladova-

Foto: Stane Preiner

nju nekaterih bolezni in praksi zdravljenja čebel (zlasti varoze);

- preuči, ali bi lahko uvedli nove spodbude za farmaceutsko industrijo, s katerimi bi povečali izbiro in ponudbo odobrenih veterinarskih zdravil za čebele;
- pri preučevanju in pripravi predlogov za poenostavitve postopkov za odobritev veterinarskih zdravil upošteva čebele in druge manjše vrste, če je to upravičeno;
- presodi, ali so potrebna dodatna pravila za nadzor ostankov različnih pesticidov in veterinarskih zdravil v medu, in predlaga ukrepe, za katere meni, da so potrebni;
- še naprej posodablja načrt ocenjevanja tveganj fitofarmaceutskih sredstev za čebele in preveri, ali obstajajo morebitne pomanjkljivosti v metodologiji ocene tveganj, in naj jih odpravi, če meni, da so z znanstvenega stališča pomembna za zdravje čebel ali so z njim povezana;
- oceni, ali je treba financano podpreti in financirati poglobljene raziskave o zdravju čebel ter o vzrokih za vse pogostejša odmrta čebel, vključno z oblikovanjem novih metod za obvladovanje pomembnejših bolezni čebel in škodljivih organizmov (zlasti varoj);
- preuči možnost finančne podpore nacionalnih čebelarških programov po letu 2013;
- pri pregledu Odločbe Sveta 2009/470/ES z dne 25. maja 2009 o odhodkih na področju veterine upošteva zelo škodljive organizme in hude bolezni domačih čebel ter razmisli, ali naj vanjo vključi financiranje nacionalnih programov za izkoreninjenje, obvladovanje in spremljanje takšnih bolezni.

Komentar ČZS: Čebelarška zveza Slovenije meni, da so sprejeti sklepi plod razprave predstavnikov čebelarških zvez na konferenci predstavnikov čebelarških zvez iz EU in zunaj nje, ki jo je septembra 2010 v Sloveniji organizirala Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu. ■

Vir: www.mkgp.gov.si

Novice iz sveta

Franc Šivic

Velika Britanija

Slovenski čebelarji smo letos za zatiranje varoj prejeli sredstvo apiguard, ki ga izdeluje britansko podjetje Vita (Europe) LTD in deluje na podlagi timola. Izdelek istega proizvajalca je tudi apistan, katerega aktivna snov je fluvalinat. Ker so čebelarji fluvalinat uporabljali v prevelikih odmerkih, so varoje, žal, marsikje postale odporne nanj. Vodilni v tej britanski družbi domnevajo, da timol verjetno nikoli ne bo povzročil odpornosti varoj. To utemeljujejo z dejstvom, da sintetični akaricidi kot sta na primer fluvalinat in kumafos, delujejo na eno samo točko živčnega sistema varoje, timol in druga naravna aktivna sredstva pa na celoten sistem.

Posodica apiguarda vsebuje 50 g gela, pomešana s kristali timola, to pa zadostuje za zdravljenje čebelje družine na 10 satih. Ta doza pa bi bila lahko usodna za šibke družine in prašilčke na 5 satih, zato pri Viti pripravljajo manjše doze s 25 g gela, ki bodo pakirane v vrečkah. Vsebinske vrečke bo čebelar preprosto iztisnil na priloženi karton ter ga potisnil nad satnike.

Omenjeno britansko podjetje že išče nove akaricide, ki bi uničevali varoje. Pri tem imajo prednost tiste aktivne snovi, ki so sicer v naravi in so torej do okolja prijazne, zato so primerne tudi za ekološko pridelavo hrane. Nova sredstva preizkušajo v priznanih inštitutih v Italiji, Veliki Britaniji in Nemčiji.

Vita (Europe) LTD pa je tudi velik podpornik čebelarjev fotografov. Zbira fotografije z različnimi motivi ter jih objavlja na svoji spletni strani. Tam so potem na voljo tistim, ki jih potrebujejo, na primer za svoja predavanja. Da bi dobili čim več kakovostnih posnetkov, so razpisali mednarodni natečaj, na ka-

terega se je odzvalo kar sto avtorjev z vsega sveta. Ena izmed nagrajenih fotografij – gre za prikaz čebelarja s kranjčiči na rami, v ozadju pa kakor na dlani leži celotna Logarska dolina – je tudi moje delo. Član žirije Stephen Fleming, ki me je po elektronski pošti obvestil, da je zmagala omenjena fotografija in da jo bodo uporabili za uvodno internetno stran podjetja Vita (Europe) LTD, je v svoji utemeljitvi med drugim zapisal: »Avtor je prikazal star slovenski čebelarski običaj in ga postavil v čudovito okolje ene izmed najlepših dolin v Evropi.«

Vsekakor dobra in brezplačna reklama za našo deželo in njen turizem!

Vir: Internet

Italija

Pred dvema letoma je bila pod imenom APENET ustanovljena skupina neodvisnih raziskovalcev, katerih naloga je bila ugotoviti, kakšen vpliv ima na čebele setev koruze, obdelane z enim izmed neonikotinoidov. Lani izvedene raziskave so pokazale, da so bile v več delih Italije zastrupljene številne čebelje družine prav v obdobju setve te kulture. Zato je italijansko ministrstvo za zdravje tudi letos podaljšalo prepoved uporabe klotianidina, tiometoksana, imidakloprida in fipronila, torej pesticidov, s katerimi so obdelovali seme koruze pred setvijo in za katere se je izkazalo, da so zelo škodljivi za čebele. Prepoved velja do 31. oktobra 2011. Italijanski čebelarji srčno upajo, da bo prepoved veljala tudi prihodnje leto.

Maja letos, ko so v Nemčiji umirali ljudje zaradi okužbe z ubijalsko bakterijo E. coli, so tudi v Italiji poostriili sanitarni nadzor nad živili. Po vsej državi so pregledovali restavracije, trgovske verige, trgovine z domačimi specialitetami in podjetja za predelavo živil. Skupaj je bilo pregledanih 1667 obratov. Med akcijo so uslužbenci agencije za nadzor živil zaplenili več kot 2 milijona enot hrane, ki ni ustrezala predpisom. Med zaplenjenimi živili je bilo kar 47 ton različno pakiranega medu. Ugotovili so, da je bil neustrezen med bodisi uvožen iz Kitajske bodisi ponarejen s sladkorjem in z dodatki za izboljšanje njegovih organoleptičnih lastnosti.

Zaplenjenih je bilo tudi veliko drugih živil. Tako so v gobah, uvoženih iz Kitajske, našli črve. V nekaterih restavracijah v Toscani so odkrili »ekstra deviško oljčno olje«, ponarejeno z

Na mednarodnem natečaju nagrajena fotografija

dotatki klorofila. Vrednost vseh zaplenjenih živil je bila kar približno 11 milijonov evrov. Zaradi pomanjkljive higijene in pretečenega roka uporabe živil, ki so jih ponujali svojim gostom, so številna gostišča tudi kaznovali. Kaj naj rečemo na vse to? Blagor tistim, ki si znamo čim več hrane pridelati sami, pa naj gre za sadje, zelenjavo ali za med. Tisto, kar se še včeraj ni splačalo, bo že jutri zelo donosno. Za naše zdravje gre namreč.

Vir: Corriere di Bologna, 2011, Maxi operazione dei Nas, trovate 47 tonnellate di miele adulterato, 11. junij, internet.

Argentina

V zadnjih dneh si živahno dopisujem z Lucasom Martinezom, predsednikom argentinskih čebelarjev, ki je tudi predsednik pripravljalnega odbora za izvedbo svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2011 v Buenos Airesu in podpredsednik Apimondie. Povalbil me je v komisijo, ki bo v okviru kongresa ocenjevala fotografije, prispele na natečaj. To nalogo sem sprejel, čeprav se zato iz moralnih razlogov s svojimi fotografijami ne bom mogel udeležiti tekmovalnega dela kongresa. V zameno za članstvo v tej komisiji mi je ponudil pristoječo udeležbo na kongresu ter mo-

APIMONDIA 2011
BUENOS AIRES • ARGENTINA
Septiembre/ September

Logotip Apimondija – Argentina 2011

žnost, da v okviru razstave pripravim 20 minut trajajoče predavanje o čebelarskem turizmu v Sloveniji.

Prijatelj Lucas pa mi je sporočil še nekaj. V Argentini so v zadnjih letih preorali velikanske površine nekdanjih travnikov in pašnikov ter jih posejali z genetsko spremenjeno sojo. Ta sicer medi, toda pojavil se je problem, ker medu, ki vsebuje cvetni prah genetsko spremenjenih rastlin, ne morejo prodati v Evropo. In prav Evropa je bila doslej eden izmed najpomembnejših kupcev argentinskega medu. O tem, kako rešiti ta zaplet, bo seveda govor tudi na kongresu. Sicer pa je bila lani z genetsko spremenjeno sojo po svetu posejana kar milijarda hektarjev polj, povedano drugače – ta površina obsega celotno površino Kitajske in ZDA. Setev je izvedlo 15,4 milijona kmetov v 29 državah. Največ so je posejali v ZDA, sledijo pa Brazilija, Argentina, Indija, Kanada, Kitajska, Paragvaj, Pakistan in Južna Afrika. ■

Vir: osebna korespondenca

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Faks: 02/331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posode in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik
in velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrič s.p., Maribor

Delovanje pomurskih terenskih svetovalcev

Jakob Madjar*

Kot terenski svetovalec delujem v pomurski regiji. S čebelarstvom se intenzivno ukvarjam polnih 33 let. Čebelarim s tridesetimi AŽ-panji, s približno petindvajsetimi rezervnimi družinami ter šestimi 11-satarji, ki so nameščeni na vrto OŠ Sveti Jurij v Rogašovcih. Gospodarske družine imam v vasi Ropoča na Gorickem, na domačiji svojih pokojnih staršev oziroma zdaj pri sestri v stacionarnem čebelnjaku. Rezervne družine imam v Murski Soboti, kjer živim.

Dejaven sem tudi v ČD Rogašovci, katerega član sem. Že osemnajst let sem mentor čebelarkega krožka pri OŠ Rogašovci, sem član prve generacije preglednikov blagovne znamke slovenskega medu, prav tako sem si že v prvi generaciji pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarka. Sem tudi ocenjevalec in preskuševalec medu ter član upravnega odbora Pomurske čebelarke zveze. Verjetno sem še kaj izpustil, a bodi dovolj.

Zdaj pa k osrednji temi članka. Na območju Pomurja deluje šest terenskih svetovalcev. Kot vsaka druga na novo uvedena dejavnost tudi mi terenski svetovalci preživljamo začetne porodne krče. V Pomurju je registriranih 617 čebelarjev, ki čebelarijo s približno 16.500 čebeljimi družinami in je precej gosto poseljeno z družinami. Na to je verjetno vplivala nekdaj obilna akacijeva paša, še prej ajda, zadnje čase pa oljna ogrščica, čeprav nam ta vse bolj kaže zobe. O tem sicer ne nameravam polemizirati, ker za take komentarje nisem pristojen, zato bo morala na to odgovoriti stroka, svoje pa bo prinesel tudi čas. Kot sem že omenil, se s čebelarstvom intenzivno ukvarjam več kot trideset let, zato se še spominjam časov, ko čebel še niso ogrožale varoje. V primerjavi z zdajšnjimi razmerami so bili to lepi časi za čebelarjenje, časi, ki se verjetno ne bodo tako hitro vrnili. Takrat smo se čebelarji ukvarjali s povsem drugimi težavami, npr. s težavami pri prodaji medu, pa tudi cena medu v nekdanji državi ni bila preveč naklonjena čebelarstvu. Čebelarji smo ljudje različnega kova, zato tudi novosti sprejemamo različno. Za nekatere smo terenski svetovalci dobrodošli, nekateri pa imajo v mislih, da smo inšpektorji,

ampak mi samo svetujemo in smo v pomoč čebelarjem. Naša naloga je ohraniti krajnsko sivko kolikor je mogoče čisto in avtohtono, kakršno so nam zapustili naši predniki. Čebelarjem smo v pomoč pri določanju sortnosti medu, lahko izmerimo vlago v medu in električno prevodnost, pregledamo čebelje družine glede na rumene obročke in svetujemo pri odpravljanju napak v čebelarstvu.

Ne smem pozabiti na našo območno veterinariko, mag. Lidijo Matavž, dr. vet. med., saj dobro sodelujeva ter se pri delu na terenu dopolnjujeva.

Naj obrnem stvar tako ali drugače, pišem seveda v svojem imenu in iz svojih izkušenj. Zato pozivam vse, ki želijo kakršno koli pomoč, naj nas pokličejo, saj bomo skupaj lažje rešili določene nevšečnosti, tako da bomo vsi zadovoljni. Tako kot je cilj strokovnih služb, ki skrbijo za ohranitev čebel, je tudi naš cilj ohraniti naravo takšno, da bodo čebele preživele zdrave, brez škodljivih vplivov, ki so začeli redčiti naše čebelje družine. ■

Tristopenjski indikator obarvanosti čebel za pravilno osnovno odbiro kranjske čebele

čista kranjska sivka

križanec

rumena (italijanska ali bukfaška čebela)

* Terenski svetovalec pri ČZS, JSSČ

Miha Štular – Cerklje na Gorenjskem

Čebelarjeva opravila v septembru

Vročina poletnih dni začenja popuščati, dan se postopno umika noči, jutra, zavita v meglo, nakazuje, da se bliža jesen, čas, ko se narava, preutrujena od burnega spomladanskega in poletnega razvoja ter spravljena sama s seboj, začne pripravljati na zaslužne počitek. Čebele hitijo z vzrejo zadnjih zimskih generacij čebel, čebelarji pa z dopolnjevanjem zimskih zalog in zadnjimi pripravami čebeljih družin na uspešno prezimovanje.

Setev medovitih rastlin

Čebelja družina potrebuje za svoj nenehen razvoj stalne in zadostne količine nektarja in cvetnega prahu. Problem ustrezne preskrbe čebelje družine z nektarjem in cvetnim prahom se po navadi pojavi v zgodnjespomladanskem in poznopoletnem obdobju, ko čebele intenzivno pripravljamo na prihodnjo čebelarstvo sezono, pašni viri v naravi pa so okrnjeni. Zato je nujna pomoč čebelarjev in kmetovalcev s setvijo medovitih rastlin. Kakovostne čebelje paše lahko zagotavljamo s setvijo medovitih njivskih rastlin in ohranjanjem raznovrstnega cvetja na travnikih. Medovite njivske rastline so:

Ajda (*Fagopyrum esculentum Moench*) je navadno strniščni posevek, ki ga sejejo okoli 22. julija. Cveteti začne v sredini avgusta, čebelam pa zagotavlja pašo vse do sredine septembra. Najbolje med črna gorenjska ajda. Ta uspeva na skromnih tleh, ki niso pretirano gnojena z dušičnimi gnojili.

Facelija (*Phacelia tanacetifolia*) je enoletna rastlina, ki je v kmetijstvu namenjena za zeleni podor. Med čebelarji je to priljubljena medovita rastlina, ki lahko daje tudi do 1000 kg medu na hektar. Za jesensko čebeljo pašo jo je treba sejati najpozneje do konca junija, saj do cvetenja potrebuje šest tednov. Čebelja paša na njej lahko traja tudi več kot dva meseca.

Detelje (*inkarnatka, plazeča detelja, švedska detelja, esparzeta*) so pomembne medovite rastline, ki se pomembno vključujejo v njivski kolobar, saj s fiksacijo atmosferskega dušika izboljšujejo tla. Čebelam ponujajo pašo zlasti v poletnem obdobju.

Oljna ogrščica (*Brassica napus napus*) je pomembna gospodarska rastlina, ki ima pomembno vlogo tudi v čebelarstvu. Cveteti začne v sredini aprila, cveti pa približno tri tedne. Na oljni ogrščici se čebele izdatno oskrbijo z nektarjem in cvetnim

prahom, posledica tega pa je buren spomladanski razvoj čebelje družine.

Sončnico (*Helianthus annuus*) je mogoče sejati kot glavno poljščino ali kot posevek. Kot glavna poljščina cveti od sredine julija, cvetenje pa lahko traja tudi mesec dni. Čebelam ponuja obilo cvetnega prahu, nektarja in propolisa.

Ekstenzivno travinje je pomemben vir čebelje paše v poletnem obdobju. Rastline, kot so nokota, travniška kadulja, spominčica in grabljišče, so pomembne medovite travniške rastline. Najbolje uspevajo in medijo na tleh, ki niso bogata z dušikom, travnik pa mora biti pokošen po koncu cvetenja.

Naloga čebelarjev je, da sami ali v sodelovanju s kmetovalci spodbujamo in izvajamo setev medovitih njivskih rastlin za poznopoletno obdobje. Čebelarji v domačem okolju (v lokalnih čebelarskih društvih) spodbujamo kmetovalce, da po pobranih glavnih poljščinah sejejo še medovite rastline, saj sicer njive do naslednje poljščine ostanejo prazne in zaplevljene. Prav tako si čebelarji prizadevamo s setvijo medovitih rastlin na obrobna in za kmetijsko pridelavo manj primerna zemljišča ter z ohranjanjem ekstenzivnih travnikov na krajih, ki so za kmetijsko mehanizacijo težje dostopna, preprečevati zaraščanje kmetijskih zemljišč, s tem pa ohranjamo tudi kmetijsko krajino.

September

Glavna čebelarstvo sezona je za nami, ta mesec nam ostanejo le še drobni posegi v čebelje družine, kljub temu pa so ti še kako pomembni za prezimovanje čebel in njihov uspešen spomladanski razvoj. Po končani poletni paši smo čebelam uredili zimsko gnezdo in hkrati določili, kako bomo čebele prezimovali. Sam sem preizkušal različne metode, od prezimovanja v plodišču oz. v medišču do prezimovanja v celotnem AŽ-panju z uporabo distančnega vložka. Čebele v dvotretjinskih LR-panjih prezimujem glede na številčnost čebelje družine v dveh ali treh nakladah. Na podlagi izkušenj zdaj čebele v AŽ-panjih prezimujem samo v plodiščih. Čebele so sicer dobro prezimovale tudi v mediščih, vendar je bilo dela zaradi premeščanja satja znatno več. V plodišče od kresa naprej ne posegam več, saj je vsak poseg v tem obdobju lahko usoden za čebeljo družino. Izjema je prav to leto, kajti pojavila se je mana,

Za pripravo sladkorne raztopine uporabljam kar visokotlačni čistilec.

ki v satju hitro kristalizira. Po priporočilih naših čebelarstvih strokovnjakov sem družinam odvzel krajne medene sate v plodiščih in jih nadomestil s praznimi, v katere so čebele skladiščile predelano sladkorno raztopino. Prezimovanje samo v eni etaži AŽ-panja ima to prednost, da je prostornina panja čez zimo prilagojena moči čebelje družine in da so potrebne le manjše količine dodane zimske hrane. Tak način prezimovanja je gotovo najugodnejši za podnebne razmere na Gorenjskem, kjer čebelarim tudi sam. Čebelarim v eni etaži AŽ-panja dodam 10 kg sladkorne raztopine (v razmerju 1 : 1). Predvidevam, da ima družina v 10 S AŽ-panju še približno 5 kg medu v medenih venci nad zalego, tako da ima za zimo v panju 15 kg zaloga hrane. Za krmljenje vedno uporabljam pesni ali trsni sladkor – saharozo, saj je ta po mojem mnenju za čebele najboljši med najslabšimi. Naravna hrana čebel je namreč med, ki poleg ogljikovih hidratov, torej energije, vsebuje še minerale, vitamine, aminokisliline in imunostimulanse, ki ohranjajo in izboljšujejo vitalnost in zdravstveno stanje čebel. Čebelarstvi strokovnjak Lebedev je celo dokazal, da med vsebuje kar 30 odstotkov več energije kot kristalni sladkor. Tako bi bilo za čebele najugodnejše, če bi jim za prezimovanje dodali medene sate spomladanskega medu. Seveda te možnosti nimamo vsi, prav tako pa s tem matice ne bi spodbujali k zaleganju. Saharozna, ki jo vsebujeta pesni ali trsni sladkor, je enostransko hranilo, saj vsebuje le enostavna sladkorja glukozo in fruktozo. To je podobno, kot da bi človek stalno zaužival le kruh, posut s sladkorjem. Prej ali slej bi zaradi neustrezne prehrane zapadel v bolezen. Kljub temu je saharozna boljše od medu neznanega izvora, saj ta lahko vsebuje patogene klice, in tudi od različnih, invertiranih komercialnih pripravkov za krmljenje čebel, ki vsebujejo samo enostavne sladkorje, saj fiziologija čebel ne dopušča, da bi zauživale le tako hrano. Ugotovili so, da so sladkorji, ki ne vsebujejo veliko saharoze, za čebele celo stru-

peni. Ne nazadnje tudi nektar vsebuje določen odstotek saharoze, vendar jo čebele v panju invertirajo (razcepijo do enostavnih sladkorjev), preden jo zaužijejo. Zmotno pa je naše razmišljanje, da moramo v poletnem obdobju čebele krmiti čim prej samo zato, da bi izrabili še stare pašne čebele. Strokovnjaki so namreč ugotovili, da so pri starih pašnih čebelah slabo razvite slinske žleze, ki izločajo encim invertazo za razgradnjo sladkorjev, zato to delo opravljajo mlade panjske čebele. Tako torej ne izrabljamo starih pašnih čebel, temveč mlade zimske čebele. Mogoče je poleg varoj prav v tem vzrok številnih odmrtij čebeljih družin čez zimo? Rešitev problema delno ponuja ustrezno razmerje med sladkorjem in vodo. Najboljše še dopustno razmerje za zimsko krmljenje je 1 : 1, bolje celo več vode, tako da je raztopina čim bolj podobna sestavi medicinske. Če je v raztopini več sladkorja, tega čebele ne morejo sprosti invertirati, zato taka nepredelana hrana v satju hitro kristalizira in je neprimerna za zimsko hrano čebel, hkrati pa to tudi zelo obremenjuje fiziološke rezerve mladih panjskih čebel, tako da te oslabijo in kmalu odmrejo. Sam za pripravo sladkorne raztopine uporabljam namenski plastični sod s prostornino 1 m³. Vanj nasujem ustrezno količino sladkorja in ga raztopim kar z visokotlačnim čistilnikom. Seveda je odveč poudarjati, da v čistilni aparat nikoli nisem dodajal nikakršnih šampinov in podobnih kemikalij. Tako na preprost način in v kratkem času pripravim krmo za čebele. Z njo nato napolnim plastične pitalnike s prostornino od 2 do 5 litrov, krmljenje pa končam v prvi polovici septembra.

Nasvet meseca

Septembra končamo jesensko krmljenje za dopolnitev zimskih zalog. Zgodi se, da čebele ob slabšem vremenu sladkorne raztopine ne jemljejo več, zato je toliko pomembnejše, da jih nakrmimo pravočasno. Pozorni moramo biti tudi na varoje. Čeprav smo čebele poleti očistili varoj, se prav septembra pogosto zgodi reinvazija, na to pa se moramo nemudoma odzvati. Posebno pozornost moramo nameniti tudi preprečevanju ropanja čebel. Zato v bližini čebelnjakov nikoli ne puščamo medenega satja, odprte sladkorne raztopine ali medu, saj bi to lahko privabilo roparice. Čebelji rop namreč največkrat povzročimo prav čebelarji sami s svojim nepazljivim ravnanjem. Opozorim naj še na letošnji množični pojav os. Očitno je letos t. i. osje leto, saj sam v bližini čebel še nisem videl toliko os in osirjev. Ose lahko letajo tudi ob hladnejšem vremenu, ko čebele niso več dejavne in se ne morejo braniti, zato lahko z vdorom v čebelje panje povzročijo kar precejšnjo škodo. Da bi to prepečili, v bližino čebelnjakov obesimo plastenke, v katere nalijemo pivo. Vsebinsko po potrebi nadomestimo z novo tekočino. ■

Veterinarski nasveti za september

Martina Škof

Ta mesec nas čaka kar nekaj opravil, ki nam bodo zagotovila dobro zazimitev. Poskrbeti moramo za zadostne zaloge (najmanj 12 kg) primerne hrane, preveriti moramo, ali smo uspešno zatirali varoje, preprečevati ropanje ter brezmatične ali šibke družine pridružiti močnejšim (seveda po izključitvi hude gnilobe, varoze in drugih bolezni).

Družine naj bodo dokončno nakrmljene do srede meseca, saj bomo tako za predelavo sladkorne raztopine izrabili še kratkoživne poletne čebele. Satje, ki vsebuje kristaliziran manin med, ni primerne za zimske zaloge, zato ga moramo odstraniti iz panja. Žrela naj bodo priprta na velikost treh čebel, še posebej pa to velja letos, saj program za zatiranje varoj temelji na apiguardu. Pri uporabi apiguarda obstaja večja možnost, da ob nepredvidni uporabi izzovemo rop. Vonj po timolu namreč v panjih ostaja tudi

še septembra, ko ni več obilnih paš, tako da čebele rade stikajo po sosednjih panjih. Za apiguard pa je tudi značilno, da varoje odpadajo še jeseni, po odstranitvi embalaže zdravila. Uporaba testnih vložkov (z mrežo ali premazanih z vazelinom, oljem ...) je obvezna, da se varoje ne vračajo v gnezdo in da lahko preverjamo odpad. V obdobju zatiranja mora biti tedenski odpad najmanj 10-20 krat večji, kot pred začetkom zdravljenja.

Ob zadnjem pregledu bodite še posebej pozorni na posamezne pokrite celice ali delno nagrizene pokrovce v zalegi, saj prav v tem obdobju najhitreje opazimo znake hude gnilobe. Ob sumu pojava te bolezni pokličite vašega območnega veterinarja, da bo vzel vzorce in jih poslal v analizo. S tem boste preprečili širjenje bolezni tako v svojem čebelarstvu kot tudi v sosednjih čebelnjakih. Prav v tem obdobju se spore z ropom širijo po okolici, napadu roparic pa so najbolj izpostavljene tiste družine, ki so oslabele zaradi bolezni ali drugih vzrokov. ■

* Dr. vet. med., VFNVI enota Ljubljana

ČEBELJE PAŠE

Domžalska evodija daje dobro pašo

Marko Borko

Da bi v drugi polovici julija in začetku avgusta, torej v praviloma brezpašnem obdobju, izboljšali čebeljo pašo, so člani ČD Domžale ob balinišču na Količevem pri Domžalah posadili medovita drevesa evodije (*Evodia daniellii*). Zdaj, nekaj več kot petindvajset let pozneje in tudi vsa ta leta, se jim je trud ob takratni akciji sajenja obilno povrnil, saj so drevesa hitro rasla in dobro medila. Na cvetju je bilo toliko čebel, kot da bi rojile. Da so drevesa že zelo zrasla in dajejo tudi lepo senco, je lepo videti na slikah. Žal so nekaj sadik uničili objestneži, sicer bi jih bilo še več.

Evodija, ki je poimenovana tudi »čebelje drevo«, izvira iz severne Kitajske (Mandžurija) in Koreje, mogoče pa jo je saditi tudi pri nas. Semena pustimo, da se posušijo na drevesu, potem pa jih zberemo. Ustrezno očiščena semena shranimo in jih jeseni posadimo neposredno v zemljo. ■

Akcije sajenja evodij se je skupaj s številnimi starejšimi čebelarji člani ČD Domžale, kot so Drago Mrdjenovič, Janko Janežič in drugi, udeležil tudi čebelar Stane Žavbi. Med njimi je bil tudi pokojni Franc Grajzar.

Foto: Janez Mihelič

Pravljica za čebele

Čebelarstvo društvo Vuzenica – Muta se veseli vsakega novega člana, saj se s tem povečuje in hkrati pomlaja. Še posebej smo veseli prizadevanj našega člana Vladka Verdnika iz Vuzenice, ki je navdušen čebelar in je s svojo mizararsko žilico izdelal prijeten dom za čebele, za obiskovalce pa posebno pravljico. Svoje navdušenje za čebele uspešno prenaša na mlade, ki šele postajajo čebelarji in člani društva. Samo v letu dni mu je uspelo znižati povprečno starost članov društva z 61 let na 57 let.

Lidija Žvikart

Foto: Lidija Žvikart

Medica za Putina

Ko smo nedavno obiskali čebelarstvo družine Kovač v Bakovcih, nam je dolgoletni čebelar Franc Kovač predstavil domače čebelarstvo in med drugim potarnal, da je cena medu še vedno prenizka.

Čebelar Franc Kovač iz Bakovcev se s to dopolnilno dejavnostjo ukvarja že več kot 35 let, v teh dolgih »čebelarških letih« pa si je nabral izjemno bogato znanje in številne izkušnje. Vse to zdaj prenaša na sina Denisa, ki je pri družini Kovač prevzel čebelarstvo dejavnost, s katero se ukvarja že šest let, to pa je brez dvoma redkost na tem področju. Čebelar Franc je bil več kot 20 let predsednik ČD Bakovci, za čebelarstvo pa ga je navdušil oče Anton. Pri družini Kovač se torej čebelarstvo že desetletja prenaša iz roda v rod, in tudi to je pravzaprav velika redkost. Kot pravi, je svojo čebelarstvo pot začel z 20 čebeljimi družinami, ki jih je prevažal po celotnem ozemlju nekdanje Jugoslavije. To so bili za čebelarje »zlati časi«, saj so s svojo dejavnostjo tudi dobro zaslužili, poudarja razgledani čebelar Franc. Dandanes v njegovem čebelnjaku »brenči« približno 130 čebeljih družin.

Zdaj vozi soje čebele na pašo v okolico Kočevja, Novega mesta in na Pohorje, kjer čebele od junija do pozne jeseni pridno nabirajo med, potem pa jih pripelje domov in nakrmi za zimo. Sicer pa po večini točijo cvetlični, lipov, akacijev, gozdni in hojev med. Z zadovoljstvom je povedal, da je na poljih v okolici Bakovcev zasajene več kot 30 ha oljne repice, ki spomladi med in na kateri čebele pridno nabirajo med. Svoje tržne presežke medu prodaja ljubljanskemu Medexu. Kot nadgradnjo dopolnilne dejavnosti so že pred leti odprli tudi prodajalno medenih

Foto: Jože Žerdin

izdelkov, na policah v njej pa se bohotijo številni medovi in medene pijače. Kot novost so začeli proizvajati kremni med z okusom čokolade. Mehansko ga mešajo nekaj več 70 ur, potem pa z njim napolnijo steklene kozarce. Njihovi čebelarški izdelki so tudi lepa poslovna darila, ki so jih doslej izvozili na Madžarsko, v Francijo, Nemčijo, Avstrijo, Veliko Britanijo in v druge države sveta. V posebno čast pa si štejejo, da so njihove medene izdelke pred leti, ko se je mudil na obisku na Bledu, podarili tedanjemu ruskemu predsedniku Vladimirju Putinu.

Ob svojem dolgoletnem bogatem čebelarstvu je čebelar Franc Kovač še posebej ponosen na številna priznanja, odlikovanja in pohvale, ki jih je prejel na številnih čebelarških ocenjevanjih, od Murske Sobote do Pomurškega sejma v Gornji Radgoni, Maribora in Semiča, seveda pa tudi na odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje in na zlato priznanje Petra Danjka, ki mu ga je podelilo istoimensko čebelarstvo društvo iz Gornje Radgone.

Jože Žerdin

Makete slovenskih čebelnjakov

V šolskem letu 2010/2011 je družba Belinka za vse slovenske srednje lesarske šole pripravila nagradni natečaj za izdelavo maket slovenskih čebelnjakov. Na natečaj se je pripelo 27 maket čebelnjakov iz srednjih lesarskih šol Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Postojna, Slovenj Gradec, Kočevje in Škofja Loka. Makete čebelnjakov je ocenjevala tričlanska komisija, njena naloga pa gotovo ni bila preprosta. Člani komisije, ki so jo sestavljali Borut Kričej, predsednik Društva inženirjev in tehnikov lesarstva Ljubljana, Franc Šivic, podpredsednik Čebelarске zveze Slovenije, in Jana Svoltjšak, predstavnic družbe Belinka, so pri ocenjevanju upoštevali več meril, in sicer: kakovost izdelave, smisel za detajle, kolikšno je ujemanje makete z originalnim čebelnjakom in splošni estetski vtis.

»Namen natečaja je bil vsekakor spodbuditi učence srednjih lesarskih šol k odkrivanju čebelnjakov, značilnih za posamezno slovensko pokrajino, saj se ti razlikujejo tako po konstituciji, osnovnem gradbenem materialu in kritini kot tudi po poslikavi. Čebelnjaki so pomemben del bogate slovenske kulturne dediščine,« je poudaril Borut Kričej. Zaželeno je bilo, da bi bile makete posnetek katerega izmed realnih slovenskih čebelnjakov, to pa ni bilo

Boštjan Benčina iz Nove Gorice – dobitnik denarne nagrade

Dijaki Srednje šole za lesarstvo Škofja Loka – dobitnika denarne nagrade

Anej Pregelj iz Nove Gorice – zmagovalec natečaja

pa nujno. »Navdih in pomoč pri odločanju, kateri izmed čebelnjakov bi bil posebej privlačen v velikosti makete, so dijaki lahko poiskali v knjigi Slovenski čebelnjak ali pa so za pomoč prosili ČZS, v kateri smo jim z veseljem pomagali z nasveti,« je še dodal Franc Šivic.

Belinka je nagradila vse izdelovalce maket čebelnjakov, štiri makete pa so prejele še posebne nagrade. Zmagovalec natečaja Anej Pregelj, dijak drugega letnika TŠC, Strojne, prometne in lesarske šole Nova Gorica, je za nagrado prejel prenosni računalnik. Anej je izdelal maketo čebelnjaka, namenjenega za pridelavo čebelnjih pridelkov in za apiterapijo. Tak čebelnjak je namenjen za ekološke kmetije. Denarne nagrade v vrednosti 500 EUR so prejeli Tomaž Verč, dijak prvega letnika TŠC, Strojne, prometne in lesarske šole Nova Gorica, za maketo kraškega čebelnjaka iz obdobja pred prvo svetovno vojno, skupina dijakov drugega letnika SŠ za lesarstvo Škofja Loka za maketo čebelnjaka na tovornjaku in Boštjan Benčina, dijak drugega letnika TŠC, Strojne, prometne in lesarske šole Nova Gorica, za maketo čebelnjaka iz okolič Idrijske Bele.

Živa Švagelj, Belinka Belles

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@volja.net

Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

ANA KUNSTELJ, s. p. ŠVILJSTVO KUNSTELJ
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna na vročino),
ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IPD.

Iz Medvod v Prekmurje

OČD Medvode je v svojih načrtih predvidelo tudi strokovno ekskurzijo v Prekmurje. Tako smo se v polnem številu zbrali v Medvodah in se prek Štajerske odpravili v to najbolj vzhodno slovensko pokrajino. Sredi dopoldneva smo že prispeli v kraj Moščanci.

Tam smo obiskali čebelarja Danila Bedeka, ki čebelarji s približno 400 čebeljimi družinami, in sicer tako, da jih prevaža v prevoznih zabojnikih. S čebelarstvom se ukvarja cela družina. Gostitelj nam je kljub slabemu vremenu pokazal tehnologijo svojega čebelarjenja. Da je pri tem uspešen, dokazujejo številna priznanja na steni njegove polnilnice, med drugimi tudi zlata odličja za nekatere izdelke.

Od tod nas je pot vodila skozi Moravske Toplice do Bogojine, kjer smo si ogledali Plečnikovo cerkev Gospodovega vnebohoda, ki je kulturni spomenik. Nato nas je pot vodila do Filipovcev, kjer smo si ogledali prekmursko hišo in lončarsko peč, lončarske izdelke smo pa lahko tudi kupili. Na kosilo smo se odpeljali v gostilno ob potoku Črnc, kjer so nas zelo lepo postregli.

V neposredni bližini smo obiskali čebelarstvo Milene Kavaš, ki nam je podrobno pokazala tako njihovo čebelarstvo kot tudi vzrejo matic, ob tej priložnosti pa smo lahko kupili tudi njihove pridelke. Pot smo nadaljevali v Banovce, kjer nas je na turistični kmetiji sprejel čebelar Jože Šalamun. Pripravil nam je eno uro trajajoče predavanje z diapozitivi o svojem

sodobnem čebelarjenju, med predavanjem pa smo poskušali njegov med, pa tudi njegove medice in medene izdelke. Pokazal nam je tudi prevozno točilnico medu na tovornjaku, ki jo ob točenju priključi k prevoznemu čebelnjaku. Razkazal nam je trgovino s čebeljimi pridelki in nas presenetil z lepo urejenimi apartmaji, ki jih prav tako trži.

Pot smo nadaljevali do bližine vasi Krapje, kjer smo obiskali čebelarstvo Tigeli s čebelarstvom muzejem. Videli smo star čebeljak osmerokotne oblike, ki izvira iz 19. stoletja. V njem je 84 panjev, izdelanih po sistemu Naiser, ki jih sicer že več desetletij ne uporabljajo več. V čebelnjaku lahko vidite lesena točila za med, različne kadilnike, stiskalnice za vosek, več kot 300 let star panj, različno starejšo literaturo o čebelarstvu ter različne vrste drevesnih gob za dimljenje. Po končanem ogledu nam je čebelarstvo Tigeli ponudilo svoje medene pridelke, ki jih pridobivajo s 50 čebeljimi družinami.

Večerilo se je že, ko smo se polni novih spoznanj in izkušenj poslovili od muzeja in se prek Slovenskih goric in Maribora na odpeljali proti domu. V posebno čast nam je bilo, da se je strokovne ekskurzije udeležil tudi medvoški župan Stanislav Žagar, ki je častni član OČD Medvode. Domov smo se vrnili v poznih večernih urah z željo, da bi nam vsako leto uspelo organizirati vsaj eno tako ekskurzijo.

Janez Šmelcer

Izlet v Belo krajino

*Bili smo v deželi belih brez,
lepo imeli smo se zares,
prav nič nas ni motilo,
četudi je kot iz škafa lilo.*

*Obiskali smo naprednega čebelarja,
ki se z več kot 100 panji čebel ukvarja,
za pokušino je bil med in pijača,
najboljša pa je bila belokranjska pogača.*

*Po čebelarski poti smo hodili peš,
pa čeprav je padal dež,
tudi tam so nas pogostili
ter pijačo, med in pogačo ponudili.*

*Ogledali smo si tudi muzej,
zvedeli kako so živeli doslej,
res veliko so Belokranjci naredili,
da so te spomine v sliki ohranili.
Izkopanine v Črnomlju so zanimive,*

*spominjajo nas na čase sive,
mi pa smo se imeli lepo,
tudi kosilo je prav okusno bilo.*

*Izvedeli smo veliko novega,
vodička je enkratna bila,
prav vse je razložiti znala,
nekaj sta pa še Jaklič in predsednik pomagala.*

*Hvala čebelarji, lepo ste naredili,
da ste tudi mene povabili,
prav rada z vami sem šla,
v spomin na mojega moža.
Imeli smo se res lepo,
drugo leto pa kam drugam gremo,
bilo je vse lepo in prav,
kdor ni šel z nami lahko mu je žal.*

Metka Turšič, ČD Vrhnika

Ob Kovačevi domačiji v Nedelici so postavili čebelnjak

Prav gotovo sta Štefan in Vesna Kovač, lastnika lesene, s slamo krite panonske hiše, zgrajene pred 132 leti, zadovoljna, ker ohranjata zgodovinske in etnološke posebnosti Prekmurja, med katere sodi tudi pred devetimi leti postavljen ličen čebelnjak. Gre za posebne vrste čebelnjak za 20 panjev. S slamo krit čebelnjak sta postavila Bojan in Jože Hozjan iz Nedelice, streho pa so pokrili krovci Rogan iz Trdkove na Goričkem.

Gre za neke vrste učni čebelnjak, v katerem je shranjene tudi veliko čebelarske opreme. Čebelar oziroma skrbnik čebelnjaka na Kovačevi domačiji je Bojan Hozjan, ki ga čebelarjenje kljub obilici dela veseli. Bojana je za čebele navdušil njegov že pokojni dedek Štefan. Čebelarjenje je zahtevna zadeva, še posebej, kadar je paša slaba in čebele pogosto rojijo. V starodavnem prekmurskem čebelnjaku, ki je pokrit s slamo, se ob lepem vremenu zadržujejo številni čebelarji, naključni turisti in izletniki ter seveda učenci posameznih osnovnih šol, ki ob čebelnjaku dobivajo navdih za čebelarjenje. Čebelar Bojan Hozjan, sicer član ČD Črenšovci, je povedal, da je

Foto: Jože Žerdin

Znameniti čebelnjak je postavljen ob 132 let stari Kovačevi domačiji v Nedelici.

v čebelnjaku 24 čebeljih družin ter da toči repični, cvetlični in akacijev med. Čebelnjaku, v katerem in ob katerem ob lepem vremenu »brenči« množica čebel, ki pridno nabirajo neokrnjeni med, dajeta lep videz tudi poslikava in napis na njegovem pročelju.

Jože Žerdin

9. regijsko ocenjevanje medu – Maribor 2011

ČZD Maribor vabi na 9. regijsko ocenjevanje medu, ki bo od 20. do 30. oktobra 2011 v prostorih Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru. Pristojbina za vsak vzorec je 10 EUR, za čebelarske kroške pa 8 EUR. Zbiranje vzorcev bo potekalo od 19. septembra do 10. ok-

tobra. Celotno obvestilo s podrobnimi razpisnimi pogoji je objavljeno na spletni strani www.czdm.si. Dodatne informacije lahko dobite pri g. Avšiču, tel. št.: 051/214 507, ali na e-naslovu: zveza@czdm.si.

Jožef Bauman, predsednik ČZDM

Dan čebelarstva v Mariboru

ČZD Maribor vabi na Dan čebelarstva! Prireditve bo v petek, 23. septembra 2011, od 9. do 17. ure, na Glavnem trgu v Mariboru. Čebelarje in čebelarke vabimo tudi na strokovna predavanja,

ki bodo potekala v Rotovžu. Podrobnejši program najdete na spletni strani: www.czdm.si

*Jožef Bauman,
predsednik ČZDM*

Zagovor doktorske disertacije

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede sporoča, da bo zagovor doktorske disertacije Maje Ivane Smodiš Škerl, dr. vet. med., z naslovom: **Morfološke in histološke spremembe v razvoju hipofaringealnih žlez medonosne čebele (*Apis***

***mellifera carnica*)** v torek, 13. septembra 2011, ob 11. uri, v predavalnici M. Erjavca Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 10, Hoče. Zagovor je javen.

Kmetijski Institut Slovenije

14. mednarodno ocenjevanje medu Semič 2011

ČD Semič bo tudi letošnje jesen pripravilo mednarodno ocenjevanje medu. Ocenjevanje na podlagi Pravilnika o ocenjevanju medov bo potekalo 15. oktobra 2011. Vzorce lahko odda vsak čebelar, ki je pridelal najmanj 25 kg medu, katerega vzorec bo ocenjevan. Vzorce lahko dostavite:

- po pošti na naslov: ga. Žana Škrinjar, Vajdova ulica 45, 8333 Semič;
- osebno ge. Žani Škrinjar (tel: 07/306 76 53 ali 040/844 373), Vajdova ulica 45, 8333 Semič, in sicer med 14. in 20 uro;
- ge. Nataši Lilek, ČZS, Brdo pri Lukovici 8.

Pristojbina za vzorec je 15 EUR. Če boste vzorce poslali po pošti, je treba pošiljki priložiti tudi

fotokopijo potrdila o plačilu kotizacije. Za plačila s položnico je treba znesek za skupno število vzorcev nakazati na transakcijski račun ČD Semič: 02430 – 0017593810. Če boste vzorce oddali osebno, lahko pristojbino plačate ob oddaji vzorcev.

Senzorično ocenjevanje bo potekalo 15. oktobra 2011, od 9. do 16 ure, v prostorih KC Semič. Slovesna podelitev priznanj in nagrad bo 22. novembra, ob 16. uri, v prostorih KC Semič. Ocenjeni medovi bodo prejeli priznanja. Najboljši medovi bodo prejeli posebne nagrade. Dodatne informacije so na voljo pri g. Bojanu Pavlinu, tel.: 031/636 205 ali e-pošta: bojan@cebelarstvo-pavlin.com.

ČD Semič

19. senzorično ocenjevanje medu – ČD Ljubljana Moste – Polje

ČD Ljubljana Moste - Polje vabi na 19. ocenjevanje slovenskega medu. Za ocenjevanje, ki bo potekalo v skladu z državnim Pravilnikom o ocenjevanju medu, je treba oddati po en vzorec (min. 900 g + max. 3 g) ene vrste medu v 720 ml slovenskih kozarčkih za med – brez oznak na kozarcu. Na kovinskem pokrovu mora biti pripeta nalepka, s katero označujete med za prodajo (dodatna ocena za pravilnost pakiranja). Čebelarji morajo podpisati izjavi, da so med nabrale njihove čebele na ozemlju Republike Slovenije in da med podarjajo za dobrodelne namene. Pristojbina je 15 EUR na vzorec. Vzorcev in pristojbine ne vračamo.

Vzorce bo mogoče osebno oddati v ponedeljek, 12. septembra 2011, od 17. do 20. ure, v Za-

družnem domu v Zadvoru, Cesta II. grupe odredov 43. Ocenjevanje bo potekalo 23. in 24. septembra 2011. Vzorce lahko pošljete tudi po pošti, in sicer na naslov: Anton Kremesec, Novo Polje c. XII/10, 1260 Ljubljana - Polje. Tak vzorec mora biti primerno zaščiten in opremljen z oznako lomljivo. Priloženi mu morajo biti: nalepka za kozarec medu (po HACCP), izjavi o izvoru medu in o podaritvi vzorca za dobrodelne namene ter znesek kotizacije. Slovesna podelitev priznanj bo na občnem zboru društva.

Podrobne informacije po tel. št.: 031/683 015 (g. Holz) oz. 040/556 852 (g. Jere).

ČD Ljubljana Moste - Polje; predsednik komisije za ocenjevanje medu Rudolf Matajdl

12. mednarodno ocenjevanje medu Sežana 2011

ČD Sežana bo 22. oktobra 2011 pripravilo 12. mednarodno ocenjevanje medu. Nanj so poleg vseh slovenskih čebelarjev vabljeni tudi številni čebelarji iz tujine. Vzorce je treba v skladu s Pravilnikom o ocenjevanju medu bodisi osebno bodisi po pošti oddati od 5. do 12. oktobra 2011 na naslovih: ga. Alenka Štrucl Dolgan, Dolenja vas 2, 6224 Senožeče (tel.: 031/702 187) ali g. Bogomir Furlan, Brkinčeva 24, 6210 Sežana (tel.: 05/734 60 54 ali 041/860 034).

Pristojbina za en vzorec medu je 12 EUR. Nakazati jo je treba na TRR št.: 10100-0034942111,

ČD Sežana, in to še pred oddajo vzorca. Če boste vzorce poslali po pošti, je treba pošiljki priložiti tudi potrdilo o plačilu pristojbine. Posamezen vzorec (2 x 450 g) mora biti označen v skladu z veljavnimi predpisi in Pravilnikom o ocenjevanju medu.

Podelitev priznanj bo 12. novembra 2011 v društvenih prostorih v Povirju. Nagrada za najboljši med je »**kraški pršut**«. Po podelitvi si boste lahko ogledali tudi razstavo sodobne čebelarске tehnike, pripravili pa bomo tudi družabno srečanje in pokušino najboljše ocenjenih medov.

ČD Sežana

Projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk«

Vlada RS je podprla predlog Čebelarke zveze Slovenije! Tretji petek v novembru se bodo na mizah v vrtcih in osnovnih šolah medu pridružili še mleko, jabolko in kruh – vse lokalnega izvora – torej »JEM SLOVENSKO«!

ČZS, JSSČ že štiri leta zapored organizira dobrodelno izobraževalno akcijo »Med za zajtrk v slovenskih vrtcih«. Akcija je namenjena predvsem izobraževanju otrok o pomembnosti čebel in čebeljih pridelkov. Zaradi tega ob tej priložnosti vsako leto izdamo tudi posebne izobraževalne zgibanke z naslovom »Čebelica, moja prijateljica«, ki jih prejmejo vsi malčki v vrtcih in vsi učenci nižjih razredov osnovnih šol. Prav tako je zelo pomembno, da slovenski čebelarji za ta zajtrk vsako leto podarimo približno 2.000 kg v Sloveniji pridelanega medu.

Na ta dan otrokom predstavimo čebele in čebelarstvo. Veseli smo bili, da se je vabilu k skupnemu medenemu zajtrku z otroki in čebelarji vsako leto odzvala več kot polovica vodstev slovenskih občin (županov in podžupanov). Ponosni smo, da se je zajtrka udeležila tudi soproga predsednika republike ga. Barbara Miklič Türk. Ker smo v akcijo vključili vse slovenske vrtnice in osnovne šole, je to zahtevalo zelo veliko organizacijskega in tudi logističnega dela, kljub temu pa so bile po zaslugi pomoči članov čebelarjskih društev iz vse Slovenije vse dozdajšnje nadvse uspešne. Čebelarji sami smo po svojih močeh v vrtnice in šole po vsej Sloveniji dostavili med in izobraževalna gradiva.

Rezultati te akcije, predvsem pa odzivi otrok in učiteljev, so preseglji vsa pričakovanja. Če v zvezi s tem omenim samo zanimanje za čebelarstvo, naj povem, da se je število otrok, vključenih v te krožke z začetnih 400 v treh letih povečalo na več kot 1500. Največji uspeh pa je, da so otroci spoznali čebelarstvo ter čebelo in njen pomen. To je bil tudi naš pglavitni cilj.

Ko smo razmišljali o tem, kako bi akcijo letos nadgradili, smo najprej prisluhnili željam učiteljev in vzgojiteljev po predvajanju animacijskega filma, ki bi otrokom na razumljiv način predstavil pomembnost čebele in čebeljih pridelkov. Odločili smo se, da pripravimo **15 minut trajajoč animacijski film o kranjski sivki**.

Z veseljem vam sporočamo, da bo premierno predvajanje tega animacijskega filma 16. septembra 2011 na sedežu ČZS. Za scenarij in izvedbo sta poskrbela Jože Potrebuješ (ČUKI) in Igor Ribič (RIBIČ PEPE). Scenarij je zasnovan tako, da nam kranjsko sivko predstavi »glavni igralec« ribič PEPE. »Pika na i« tega filma je nova pesem ansambla ČUKI, nare-

jena po naročilu ČZS. Pesem z naslovom »ČE-ČE-BELICE« je sestavni del filma, sama pesem pa bo premierno predstavljena na prireditvi Veseli dnevi v Žirovnici, ki bo v nedeljo, 4. septembra 2011.

Kljub izjemnemu uspehu akcije smo na ČZS še vedno želeli, da bi akcija postala vseslovenska in da bi se vanjo vključili tudi drugi pridelovalci slovenske hrane. Našo pobudo smo najprej predstavili ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejanu Židanu in ta je naš predlog podprl. K sodelovanju smo poleg Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano povabili tudi Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za zdravje, Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije, Zbornico živilskih in kmetijskih podjetij in Gospodarsko interesno združenje mlekarstva. Vsi povabljeni so z navdušenjem sprejeli naš predlog, za to pa se jim v imenu ČZS zahvaljujem.

Tako bodo ob letošnjem zajtrku na mizah med, kruh, mleko in jabolko – vse slovenskega izvora! Poleg tega bodo izobraževalna gradiva, ki jih bomo izdali, prilagojena posameznim starostnim skupinam otrok, pripravljamo pa tudi likovne in literarne natečaje za otroke v vrtcih in osnovnih šolah itd.

In kaj je vodilo ČZS k tej pobudi? Za nas je bilo najpomembnejše, da otrokom, učiteljem in staršem predstavimo, kako pomemben obrok je zajtrk in kako kakovostna je v Sloveniji pridelana oz. izdelana hrana. Prav tako pa je tudi pomembno, da otroci spoznajo, kako pomemben člen v prehranski verigi so kmetje kot pridelovalci hrane, ter v zvezi s tem tudi čebele, ki so najpomembnejše oprasaevalke različnih rastlin, saj brez zadostnega oprasaevanja ne bo hrane!

Na ČZS smo prepričani, da bo ta akcija zelo odmevna ter da bo sčasoma tudi več ljudi zajtrkovalo domačo, lokalno pridelano hrano – slovensko hrano, pa tudi, da bo v šolah in vrtcih več pozornosti namenjene pomembnosti kmetijstva, čebelarstva, pravilne in zdrave prehrane ter tudi pomembnosti ohranjanja našega čistega okolja.

Slovenski čebelarji smo ljubitelji čistega okolja, skrbimo za ohranjanje narave in naše kranjske sivke, ki poleg tega, da oprasauje različne rastline, skrbi tudi za sladke darove iz čebeljega panja. Vse to želimo prenesti na čim več ljudi, saj bo Slovenija le tako še naprej čista in zelena dežela tako za ljudi kot tudi za živali. Ob tej priložnosti prosimo tudi medije, da nas pri naših dejavnostih podprejo in tako dodajo kamenček v mozaik tokratne vseslovenske akcije.

*Boštjan Noč,
predsednik Čebelarke zveze Slovenije*

Čebelarški dan v Škocjanu

V začetku letošnjega julija je ČZS, JSSČ v sodelovanju s ČD Šmarjeta-Škocjan na območju Šmarjete in Škocjana organizirala čebelarške dneve. Pripravili smo tri predavanja g. Franca Šivica o čebeljih pridelkih in apiterapiji, postavili dve čebelarški razstavi, v hotelu v Šmarjeških Toplicah pa so poleg čebelarške razstave, ki je bila odprta teden dni, pripravili tudi teden medene kulinarike in tako svojim gostom stregli različne jedi z medom. Dneve čebelarstva smo s prireditvijo v Škocjanu in s pestrim kulturnim programom sklenili v nedeljo, 3. julija 2011.

Čebelarški dan v Škocjanu je obiskalo približno 450 ljudi, vse dni skupaj pa je bilo čebelarstvo po ocenah na očeh več kot tisoč obiskovalcev prireditve. Bogata čebelarška razstava na prireditvenem prostoru je bila postavljena od petka do nedelje, tako da so si jo lahko ogledali tudi številni obiskovalci prireditve Knoblaherjevo.

Obiskovalci sklepne prireditve so si lahko ogledali medeno tržnico, na kateri so lokalni čebelarji pokušali ter prodajali med in druge čebelje pridelke, na stojnicah okoliških društev kmečkih žena pa so si imeli priložnost ogledati in pokusiti pester nabor jedi z medom. Na njej smo sodelovali tudi svetovalci Javne svetovalne službe v čebelarstvu s svojo stoj-

Foto: Tanja Magdič

nico, na kateri smo obiskovalcem delili promocijsko gradivo in jim bili na voljo za vprašanja. Kulturni program je popestrilo slovesno razvitje prapora ČD Šmarjeta-Škocjan, ki ga je ob 100-letnici delovanja društva razvil predsednik ČZS Boštjan Noč.

Obiskovalci so odhajali zadovoljni, predvsem pa so pohvalili bogato čebelarško razstavo in čebelarško okrašen oder. Čebelarški dnevi v Šmarjeti in Škocjanu so se tako končali, prav gotovo pa bodo še dolgo ostali v spominu tako organizatorjem kot tudi obiskovalcem.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Vidni sadovi akcije sajenja sončnic

ČZS, JSSČ sta v okviru projekta Ohranimo čebele letos izdali zgibanko z naslovom Brez čebel ni življenje. Zgibanka je bila namenjena ozaveščanju javnosti o pomembnosti čebel za naše okolje in življenje. S tem smo želeli ljudi spodbuditi k razmišljanju o nenadomestljivosti čebel kot oprasevalk različnih rastlin. K sodelovanju pri nastanku zgibanke smo povabili več strokovnjakov, ki so vsak iz svojega zornega kota opisali pomembnost čebel in čebelarstva, njihova skupna ugotovitev pa je bila, da so čebele pomemben in nenadomestljiv člen, saj je od oprasevanja odvisna kar tretjina pridelane hrane.

V zgibanki smo objavili tudi seznam okrasnih, medovitih, zdravilnih, začimbnih in dišavnih rastlin, ki jih vsak posameznik lahko zaseje kar na domačem vrtu. Da bi ljudi spodbudili k sajenju medovitih rastlin, je bilo zgibanki priloženo tudi seme sončnice. Tega so prejeli tudi župani vseh slovenskih občin, člani čebelarških krožkov in drugi. Ker je naše delo, torej sajenje sončnic, doslej že obrodilo sadove, vabimo vse, ki ste jih sejali, da nam pošljete njihove fotografije. Objavili jih bomo na naši spletni strani in na tak način spodbudili tudi druge k sajenju medovitih ra-

Foto: Dušan Tisovec

stlin, ki bodo za čebele dodaten vir medicine in cvetnega prahu. Vaše fotografije posredujte na elektronski naslov natasa.lilek@czs.si. Objavljene bodo na spletni strani: http://www.ohranimo-cebele.si/default.asp?sif_co=57

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Zlati medenjaki

ČZS, JSSČ objavlja natečaj za izdelavo in oblikovanje izvirnih slovenskih medenjakov. Kategorije natečaja:

1. Klasični ali tradicionalni medenjaki – Pričakujemo tako replike kulturne dediščine medenjakov kot tudi oživitev nekaterih doslej pozabljenih ali opuščanih načinov izdelovanja medenjakov oz. njihovih oblik.

2. Medenjaki z dodatki začimb in zelišč ter drugih naravnih sestavin – Pričakujemo paletu najrazličnejše sodobne ustvarjalnosti, smiselnega kombiniranja okusov in vonjav.

3. Nadevani medenjaki – Pričakujemo različne možnosti nadevov in tudi oblik medenjakov.

Temeljne zahteve za vse tri kategorije so: uporaba naravnih surovin in živil, neoporečnost za zdrave, neuporaba škodljivih konzervansov idr. Zaželeno

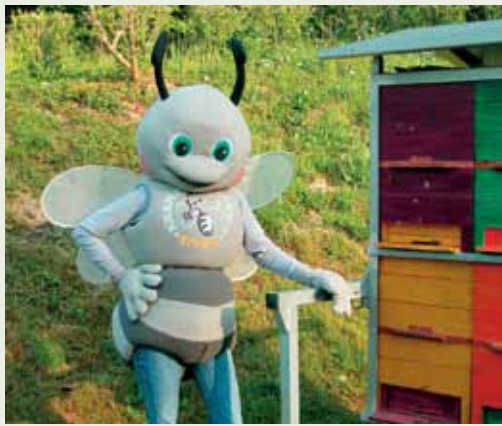
je tudi poimenovanje posameznih izdelkov, tj. medenjakov, z izvirnimi imeni, ki bi v prihodnje lahko postala tudi tržne znamke. Posamezni avtorji, avtorske skupine, ustvarjalni studiji in središča, podjetja, obrtne delavnice idr. lahko prijavijo več izdelkov, prav tako lahko kombinirajo med vsemi tremi temeljnimi kategorijami natečaja.

Prispele medenjake bo vrednotila in ocenila komisija strokovnjakov s področij prehrane, kulinarike in gastronomije, živilske tehnologije, oblikovanja in čebelarstva. Komisijo bo vodil priznani etnolog in zgodovinar, prof. dr. Janez Bogataj. Zmagovalnemu medenjaku bomo podelili naziv »zlati medenjaki«. Zmagovalce natečaja čakajo lepe nagrade! K sodelovanju ste vabljeni vsi, ki pečete odlične medenjake! Podrobnosti natečaja dobite na www.czs.si ali na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Premiera animacijskega filma o kranjski sivki

Čebelarstva zveza Slovenije vabi na premierno predstavitev animacijskega filma za otroke o kranjski sivki, v katerem imata osrednjo vlogo Ribič Pepe in ansambel Čuki. Premiera bo v petek, 16. septembra 2011, ob 9.30 uri v Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici. Poleg filma bomo predstavili tudi drugi del učbenika Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje ter prenovljeni učbenik in delovni zvezek Čebela se predstavi. Vabljeni!

Teden odprtih vrat in Dan apiterapije

Čebelarje obveščamo, da bo v okviru programa JSSČ v tednu od 17. do 21. oktobra 2011 na ČZS potekal Teden odprtih vrat, v okviru katerega bomo pripravili predstavitev čebelarstva za otroke. Teden se bo končal z Dnevom apiterapije, v okviru katerega bomo predstavili čebelnjak kot apiterapevtsko komoro, uporabo čebeljih pridelkov za diabetike, pa tudi njihovo uporabo v kulinariki ter pri paradontozi. Kot zanimivost bo predstavljena medena masaža. Natančen program bo objavljen v prihodnji številki SČ.

JSSČ

Naj- ... čebelarški turizem in turistična pot!

Na ČZS bomo izbrali in razglasili najboljše turistično čebelarstvo ter najboljšo turistično čebelarstvo leta 2011. Ime dobitnikov letošnjih priznanj za najboljše turistično čebelarstvo in pot bomo razglasili na dnevu čebelarškega turizma prvo soboto v decembru. Podrobnejše informacije bomo objavili v prihodnji številki SČ.

Čebelarški dan v Litiji

ČZS, JSSČ in ČD Litija vas ob 90. obletnici obstoja ČD Litija vabita na Čebelarške dneve v Litijo v okviru katerih bodo potekale številne aktivnosti povezane s čebelarstvom:

- **Torek, 27.9.2011**, v avli zgradbe občine Litija, Jerbova 6, Odprtje razstave Čebelarstvo iz preteklosti v sedanost ter degustacija dobrot iz panja in drugih kulinarčnih dobrot z medom, ki jih bodo za vas pripravile kmečke žene na medeni tržnici. Za otroke bomo organizirali delavnice izdelave svečk. Od 8.00 do 15.00, odprto do petka. V petek do 13.00. Ob 19.00 v Matični knjižnici Litija predstavitev knjige: Čebelarška pravda, avtorja Franca Grošlja. Knjiga je osnovana na podlagi rekonstrukcije zgodovinskih dogodkov čebelarške pravde, ki je potekala v letih 1921 do 1924. Iz tega se je rodilo Čebelarško društvo Litija. Ob tem bo tudi predavanje na temo pijače iz medu.
- **Sreda, 28.9.2011**, medena tržnica na tržnici, pred športno dvorano, vsak dan do petka. Tržnica bo nudila promocijo čebeljih produktov, ki jih bo mogoče tudi kupiti. O kuhi s čebeljimi proizvodi bo svetoval aktiv kmečkih žena.

• Četrtek, 29.9.2011

ob 18. uri v sejni sobi občine predavanje dr. Grošlja o Čebeljih pridelkih in apiterapiji in ob 19.30 uri na predavanje aktiva kmečkih žena o uporabi čebeljih pridelkov v kulinariki.

• Petek, 30.9.2011

ob 18.00 sklepna prireditev z bogatim kulturnim programom (dramski prikaz čebelarške pravde in ustanovitve Čebelarškega društva Litija. Čebelarška pravda je bila resničen dogodek, ki se je zgodil v tretjem desetletju 20. stoletja. Za čebelarje je bil to kljub zmagi v pravdi tragičen dogodek, saj so nekateri propadli zaradi njenih socialnih in družbenih posledic (sodnik Žigon). Uprizoritev bo izvedla skupina Valvazor. V okviru kulturnega programa bodo nastopili še rogisti, ki bodo na rog zaigrali tudi čebelarško himno, oktet Lipa, otroci iz vrtca, citrarski ansambel, društvo pa bo razvilo tudi nov prapor). Po končanem programu bodo vsi udeleženci in gosti povabljeni na medeno čajanko, ki bo v modri sobi Kulturnega centra.

Celoten program bo objavljen na: www.czs.si po 20. septembru. Vabljeni!

Okrogla miza »Kaj čaka ČZS v prihodnje?«

Ob začetku zadnjega obdobja zdajšnjega mandata vodstva in organov ČZS bomo 15. septembra 2011, ob 17. uri, v prostorih Čebelarške zveze Slovenije pripravili okroglo mizo o tem »Kaj čaka ČZS v prihodnje?«. Na okroglo mizo so vabljeni: vodstvo ČZS, člani upravnega odbora ČZS, vsi zaposleni, člani vseh komisij UO ČZS ter vsi čebelarji in čebe-

larke. Cilj okrogle mize naj bo predvsem pozitivno razmišljanje o tem, kaj vse čaka ČZS v prihodnje, po drugi strani pa bo to tudi priprava na regijske posvete. Vaše predloge za delo ČZS v bodoče zbiramo na: nocb@czs.si ali po pošti na naslov ČZS s pripisom za predsednika ČZS. Vsi poslani predlogi bodo predstavljeni na okrogli mizi.

Promocijske turistične delavnice

Izvedba promocijskih delavnic s predstavitvijo čebelarškega turizma je namenjena čebelarjem, čebelarškim društvom, turističnim ponudnikom, agencijam, upokojenskim društvom in vsem, ki jih zanimata čebelarstvo in čebelarški turizem. Na teh delavnicah bodo predstavljeni praktični primeri produktov in dodatne turistične možnosti, poleg tega pa bodo v okviru t. i. prodajnih sestankov mogoči tudi neposredni stiki med ponudniki in povpraševalci.

Nedelja, 4. septembra 2011, v Žirovnici

Veseli dnevi v Žirovnici, prireditveni prostor Kojeniškega kluba Stol med vasjo Breznica in Vrba, od 13. ure naprej. Program: čebelarške zabav-

ne igre (nastop najmanj 15 ekip iz vse Slovenije), promocijska turistična delavnica: Čebelarški turizem (predstavitve čebelarškega turizma, srečanje s ponudniki čebelarškega turizma), nastop Ribiča Pepeta – vsebinsko povezan s kranjsko sivko, nastop ansambla Čuki s premiero skladbice »Če-čebelice«.

Torek, 6. septembra 2011, v Polhovem Gradcu

Polhograjska graščina, od 10. ure naprej. Program: predstavitve čebelarškega turizma, srečanje s ponudniki čebelarškega turizma, pokušnja medenih dobrot.

Ustanavljanje novih čebelarških krožkov na osnovnih in srednjih šolah

V minulih letih se je na osnovnih in srednjih šolah občutno povečalo število čebelarških krožkov, s tem pa tudi število učencev in dijakov, ki so vključeni vanje. Tako je večina mladih krožkarjev vključena v program ČZS, JSSČ, po katerem mentorji čebelarških krožkov na osnovnih in srednjih šolah izvajajo 40-urni učni načrt, naša krovna čebelarška organizacija pa jim priskrbi tudi učna gradiva in materiale za delovanje krožka.

Ker se prav zdaj začena novo šolsko leto 2011/12, vas obveščamo, da je čebelarški krožek mogoče ustanoviti kadar koli, najprimerneje pa je, da se to zgodi še pred začetkom šolskega leta. Za ustanovitev čebelarškega krožka in njegovo vključitev v sistem JSSČ je treba storiti nekaj korakov oz. izpolniti nekaj pogojev:

V ČD ali na šoli je treba pridobiti čebelarškega mentorja ter zbrati zainteresirano skupino učencev oz. dijakov. Seveda se mora z ustanovitvijo krožka strinjati tudi vodstvo šole. Vodstvo šole in vodstvo čebelarškega društva morata podpisati in žigosati soglasje o delovanju oz. o nameri za ustanovitev čebelarškega krožka. Podpisano soglasje je treba poslati na ČZS. Vzorec soglasja lahko dobite na ČZS.

Izpolniti je treba obrazec s podatki o mentorju. Obrazec dobite na ČZS.

Pripraviti in skleniti je treba podjemno pogodbo za izvajanje učnega načrta. Pogodbo podpišeta mentor in ČZS, JSSČ. Na podlagi pogodbe se mentor obveže, da bo izvedel 40-urni učni načrt in da bo o izvedbi poročal ČZS, JSSČ. ČZS, JSSČ se obveže, da bo mentorju izplačala pogodbeni honorar in ga zavarovala za odgovornost.

Pripraviti in skleniti je treba posodbeno pogodbo za izročitev učnih gradiv in materialov. Pogodbo podpišeta ČD in ČZS, JSSČ. Na podlagi posodbene pogodbe so gradiva posojena ČD za delo čebelarških krožkov.

Ko je vse to urejeno, lahko krožek začne delovati, mentor pa mora o njegovem delovanju poročati tako, kot je to določeno v pogodbi, ki jo je sklenil s ČZS, JSSČ.

Odgovore na morebitna dodatna vprašanja ter omenjene obrazce lahko dobite pri g. Marku Borku na ČZS, e-pošta: marko.borko@czs.si, tel. 051/637 204, 01/729 61 14.

*Marko Borko,
vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS*

Ste že pridobili poklicno kvalifikacijo čebelar?

Poklicna kvalifikacija je po Zakonu o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah delovna poklicna oziroma strokovna usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje poklica in ki je priznana kot nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK). NPK čebelar/čebelarica lahko prek svetovalnega postopka certificiranja pridobimo pri Čebelarški zvezi Slovenije. Svetovalni postopek pridobivanja NPK čebelar/čebelarica je namenjen:

- odraslim, ki imajo poklicne kompetence iz čebelarstva (izkušnje, znanje, spretnosti), vendar nimajo javno veljavne listine, s katero bi dokazovali svojo usposobljenost za opravljanje čebelarškega poklica Poklicno usposobljenost kandidata preverja pristojna komisija. Če kandidat uspešno opravi preverjanje, mu komisija izda certifikat, ki je javno veljavna listina;
- tistim, ki želijo napredovati v poklicni karieri (poklicna usposobljenost), ne da bi morali za to pridobiti tudi višjo raven poklicne izobrazbe (stopnja izobrazbe);
- povečevanju naše mobilnosti med delodajalci oz. pri samozaposljivosti na trgu dela, saj nam poma-

ga graditi poklicno kariero. (Delodajalci na podlagi certifikata dobijo jasno predstavilo o znanjih kandidata za delovno mesto, zato ga lahko uporabijo tudi kot orientacijo za nagrajevanje.)

Do nedavna je bilo treba NPK čebelar/čebelarica izkazovati tudi pri registraciji dopolnilnih dejavnosti ter pri kandidiranju na razpisih PRP. Temeljni pogoj za vstop v svetovalni postopek za pridobitev NPK čebelar/čebelarica je, da čebelarite najmanj tri leta z najmanj petimi čebeljimi družinami in pod mentorstvom izkušenega čebelarja. V svetovalnem postopku vam bomo svetovali, kako pridobiti NPK ter pomagali sestaviti t. i. portfolijo – zbirno mapo dokazil o vaši poklicni usposobljenosti, pridobljeni na neformalen način. Cena celotnega postopka je 144 EUR.

Če si želite tudi sami pridobiti nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarica, nas vabimo na predstavitveni sestanek, ki bo v četrtek, 6. oktobra 2011, ob 16. uri v Čebelarški knjižnici na Čebelarški zvezi Slovenije na Brdu pri Lukovici!

*Marko Borko,
vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS*

Svetovanje čebelarjem v jesenskem času

Čebelarstvo leto se jeseni končuje in začenjamo se pripravljati na novo sezono. Med letom smo čebelarji s svojim znanjem in z delom čebel različno izrabili danosti, ki nam jih je ponujala narava, ter pridelali kakovostne čebelje pridelke, po katerih bomo posegali zlasti v prehodnih obdobjih, ko je naš organizem še posebej občutljiv.

Seveda pa ne smemo misliti samo na čebelje pridelke, ampak moramo poskrbeti tudi za čebelje družine. V tem obdobju je treba preveriti zalego in urediti гнездо za zazimljenje, oceniti je treba, ali imajo čebelje družine zadostne zaloge hrane, ter končati krmljenje. Med krmljenjem pa moramo zelo paziti, da ne povzročimo ropanja.

Kot vidimo, je pri čebelah še kar nekaj opravil, zato se pojavijo tudi problemi, ki jih sami ne znamo odpraviti. V tem primeru so nam v okviru Javne svetovalne službe v čebelarstvu pri ČZS na voljo terenski svetovalci. Njihovo delo je usmerjeno prav v pomoč čebelarjem na terenu.

Svetovanje na domu je za čebelarja povsem brezplačno. Terenski svetovalci tako čebelarjem pomagajo pri pregledih čebeljih družin ter pri ocenjevanju

razvoja in živalnosti družin. V okviru interne kontrole medu vam bodo v vzorcu medu, ki ste ga iztočili, izmerili vsebnost vode in električno prevodnost, podatka o tem pa vam bosta v pomoč pri določanju izvora medu. Skupaj s terenskim svetovalcem lahko preverite tudi opremljenost kozarcev medu, ki so namenjeni za prodajo, predvsem točnost podatkov na nalepki in opremljenost kozarca s prelepko.

Čebelarji, ki so pristopili k Priznani rejski organizaciji, morajo v obdobju petih let najmanj dvakrat poklicati terenskega svetovalca ter skupaj z njim pregledati čebele in izpolniti vprašalnik o osnovni odbiri. Za pomoč oz. nasvet lahko terenske svetovalce prosijo tudi čebelarji začetniki, saj jim bodo ti z veseljem svetovali na začetku njihove poti. **Čebelarska društva tudi obveščamo, da lahko terenski svetovalci za njihove člane pripravijo delavnico o interni kontroli medu ali jesenski oskrbi čebeljih družin. Za izvedbo teh delavnic v vašem društvu se lahko dogovorite po telefonu, št. 040/436 517.**

*Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Okrogla miza o čebelarskem izobraževanju in usposabljanju

ČZS, JSSČ bo 28. septembra 2011, ob 17. uri, v prostorih Fakultete za kmetijstvo in biosistemске vede, Pivola 10, Hoče, pripravila okroglo mizo z naslovom: »Čebelarsko izobraževanje in usposabljanje«. Na njej bomo obravnavali več aktualnih tem, kot so čebelarski mojstri, praktično usposabljanje čebelarjev in izobraževanje začetnikov, svoja stališča pa bodo predstavili: predsednik ČZS Boštjan Noč, predsednik komisije UO ČZS za izo-

braževanje Aleš Rodman, vodja JSSČ Lidija Senič, predsednik komisije ČZD Maribor za izobraževanje Ivan Pehant, vodja izobraževanja in usposabljanja ČZS Marko Borko ter predstavnik Centra za poklicno izobraževanje ter Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije. Po predstavitvah posameznih tem bo sledila razprava z vprašanji občinstva. Udeležba bo brezplačna, na okroglo mizo pa ste vabljeni vsi čebelarji in čebelarke. **MB**

Obešanke za med s programom za tiskanje

Z veseljem vam sporočamo, da so na voljo obešanke za med, na katere lahko s posebnim programom dotiskate podatke o svojem čebelarstvu (na enak način kot na nalepke za med). Na eni polji je deset obešank, ki jih preprosto prepognete in odtrgate, na njih pa je tudi že serijsko narejena luknjica za trakec, s katerim jih pritrdite na kozarce.

Cena 1 pole je 0,126 EUR. Program za dotisk najdete na spletni strani ČZS, pod rubriko: Obrazci. Program si naložite na svoj računalnik tako kot program za tiskanje nalepk. Če imate morda še kaka dodatna vprašanja glede tiskanja obešank, nas pokličite po tel.: 01/729 61 00 (tajništvo Čebelarske zveze Slovenije).

Nakup refraktometra

Čebelarje opozarjamo, naj bodo pri nakupu refraktometra pozorni na to, da je ta primeren za merjenje vsebnosti vode v medu ter da ima skalo z desetinkami in temperaturno korekcijo. Refrakto-

meter RHB-90 ATC ni primeren za merjenje vsebnosti vode, ker nima omenjenih funkcij. Priporočamo nakup refraktometra **ATAGO HHR-2N**.

JSSČ

Sklenjena sodna poravnava med ČZS in g. Jugom

Na Okrajnem sodišču v Ljubljani je bila 7. julija 2011 glavna obravnava v pravdni zadevi III P 1753/2008, na kateri sta Čebelarska zveza Slovenije kot tožeča stranka in g. Marjan Jug kot tožena stranka sklenili sodno poravnavo. V poravnavi je g. Marjan Jug podal izjavo, da so njegove žaljive na-

vedbe o Čebelarški zvezi Slovenije v dopisih, navedenih v tožbi, neresnične in da jih preklicuje. Z besedilom sodne poravnave je g. Marjan Jug dolžan seznaniti tudi vse institucije, na katere je naslovil take dopise.

*Anton Tomec,
tajnik ČZS*

Razpis rednih volitev članov organov in predsednika Čebelarske zveze Slovenije

Upravni odbor ČZS je v skladu z določili 22. in 25. člena Pravil ČZS na svoji 15. redni seji, ki je bila 7. julija 2011, sprejel sklep št. 259 o razpisu rednih volitev članov upravnega in nadzornega odbora, častnega razsodišča ter predsednika Čebelarske zveze Slovenije.

Redne volitve članov nadzornega odbora, častnega razsodišča in predsednika ČZS bodo potekale v okviru 61. rednega občnega zbora ČZS, ki

bo v soboto, 10. marca 2012. Delne volitve članov upravnega odbora ČZS bodo v volilnih okoliših izvedene ob regijskih posvetih čebelarskih društev, ki bodo novembra in decembra 2011.

Postopek evidentiranja morebitnih kandidatov za člane organov in predsednika ČZS se je začel 7. julija 2011, končan pa mora biti do 10. februarja 2012.

Upravni odbor ČZS

Zahvala predsednika ČZS

Hitro mineva čas in skoraj je že minil moj 4-letni mandat na čelu Čebelarske zveze Slovenije (ČZS). Zdaj so že razpisane volitve v organe ČZS, ki bodo marca 2012.

Če se ozrem na minulo obdobje, ugotavljam, da smo skupaj z drugimi člani vodstva ČZS in predvsem skupaj z zaposlenimi na ČZS uresničili veliko večino »obljubljenega«. Poročilo o opravljenem delu bo predstavljeno na občnem zboru v začetku leta 2012 in na regijskih posvetih, ki bodo **novembra in decembra 2011**.

Na tem mestu naj se iskreno zahvalim vsem, ki so sodelovali z menoj in mi pomagali pri vodenju ČZS, predvsem pa vodstvom čebelarskih društev, ki so opravili res veliko zahtevnih nalog. Zahvaljujem se

tudi članom upravnega odbora ČZS, vsem članom komisij upravnega odbora ČZS, svetu PRO in vsem zaposlenim na ČZS. Še posebej bi se rad zahvalil vsem praporščakom, ki so obogatili številne čebelarske prireditve po Sloveniji. V ČZS je zdaj vključenih več kot 7000 članov oziroma več kot 1000 več kot pred štirimi leti. Ob tej priložnosti vabim tudi vse tiste, ki še niste člani ČZS, da se nam pridružite.

Ob koncu naj rečem le še tole: »Ponosen sem, da sem lahko vodil tako organizacijo, kot je ČZS.« NAJ MEDI!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Urniki usposabljanj

ČZS nadaljuje program usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smerni-**

ce dobrih higienskih navad v čebelarstvu bomo odslej izvajali v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
20. sept.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Milan Meglič	ČD Barje, Dušana Kraigherja 2, Ljubljana	g. Javornik 031/398 239
23. sep.	9.00	Vzreja čebeljih matic	Franc Tomažin	Rotovž, Glavni trg, Maribor	g. Pušnik 041/610 110
Program zatiranja varoze					
21. sep.	19.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Družbeni center Krka, Krka 1a	g. Kambič 041/989 128
		Zdravstveni del	Martina Škof, dr. vet. med		
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
13. sep.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Andreja Kandolf	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf 040/436 514
28. sep.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Andreja Kandolf	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf 040/436 514

MALI OGLASI

PRODAM

Kip sv. Ambroža v naravni velikosti, hrast, tel.: 031/241 254.

Domače seme facelije, tel.: 041/588 379.

200 kg kostanjevega medu, tel.: 041/581 444.

Kostanjev med, tel.: 040/163 704.

Akacijev med, tel.: 051/815 772.

Akacijev med, tel.: 031/894 641.

Akacijev in kostanjev med, tel.: 040/217 542.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 041/252 695.

Akacijev in kostanjev med, tel.: 07/305 81 83, 031/875 894.

Akacijev, cvetlični in kostanjev med, tel.: 041/252 695.

Cvetlični in lipov med, tel.: 051/225 916.

Akacijev, cvetlični, hojev in kostanjev med, lahko tudi v večjih količinah, cena po dogovoru, tel.: 040/664 944.

Cvetlični, akacijev in kostanjev med, na zalogi so večje količine, možna tudi dostava po dogovoru, tel.: 041/875 456, 041/784 298.

Cvetlični in lipov med, tel.: 041/575 477.

Cvetlični med, letošnji, pakiran po 10 kg, po 5,5 EUR za kg, tel.: 041/822 366.

Lipov in gozdni med, tel.: 01/895 71 99.

Mešani med ter čebelje družine na 7 ali 10 AŽ-satih (Domžale), tel.: 041/590 431.

Večjo količino medu, cena po dogovoru, tel.: 041/446 418.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih, ugodno, tel.: 051/393 142.

Cvetni prah, tel.: 040/249 323.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, v zalogi vse leto, tel.: 041/965 939.

Nekaj čebeljih družin na 9 AŽ-satih, ugodno, tel.: 041/612 769.

Čebelje družine na AŽ- in LR-satih, s panji ali brez njih (Dolenjska, Notranjska), tel.: 040/984 013.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih, brez panjev, tel.: 041/621 426.

10 čebeljih družin na 10 satih, s panji ali brez njih, cena po dogovoru, tel.: 04/519 20 94, 031/264 724.

5 naseljenih nakladnih panjev AŽ-mere, 3 so novi, ter skulpturo medveda, tel.: 041/597 695.

5 AŽ-panjev (10-satni, rabljeni) in revijo Slovenski čebelar (letniki 1960–2000), cena po dogovoru, tel. 02/543 15 30 ali 031/650 609.

10 AŽ, 10S, novi, tel.: 040/253 874.

AŽ-panje 9-satarje, nove, tel.: 051/888 707.

10-satni AŽ-panji, novi, lepo izdelani, iz smrekovega lesa, tel.: 041/805 179.

Čebelnjak in čebele z mladimi maticami v AŽ-panjih (Gorenjska), tel.: 051/342 153.

Zabojnik za avtomobilsko prikolico za 10 trietažnih panjev, tel.: 070/876 225.

Dva zabojnika za 10 AŽ-panjev ter prikolico za prevoz z osebnim avtomobilom, cena po dogovoru, tel.: 041/244 590.

Zastava 35 8, letnik 89, registrirano in popolnoma obnovljeno, za prevoz čebel, s panji ali brez, tel.: 040/165 921.

Dvoosno avtomobilsko prikolico (4 x 1,8 x 2m) z nadgradnjo, prirejeno za prevoz panjev, tel.: 031/695 208.

AŽ-satnike, lipove, zbite, večje količine, tel.: 041/995 953.

Satnike, lepljene, vrtane, zbite, iz smrekovega in lipovega lesa, mizarske kakovosti, tel.: 041/953 803.

Lipove deske za panje ali satnike, debelina 30 mm, tel.: 040/211 346.

5-satno točilo na motorni pogon, tel.: 01/723 12 99, 030/681 452.

Točilo na 4 sate, motorno, in pribor za odkrivanje satja, tel.: 031/855 644.

Cvetni prah osmukanec, zamrznjen in pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

100 kg gozdnega medu za 500 EUR, tel.: 041/820 756.

Več čebeljih družin 7 satarjev na AŽ satih, tel.: 041/868 121.

10 čebeljih družin na 10 AŽ satih, s panji ali brez, (Rogaška Slatina), tel.: 041/822 366.

30 gospodarskih čebeljih družin v AŽ panjih, tel.: 031/542 201.

47 čebeljih družin s panji (starejši, še uporabni), akacijev in cvetlični med, tel.: 051/815 772.

Panje AŽ-10 satarje, nove, lipovi satniki, tel.: 040/163 704.

AŽ panje ter vso pripadajočo opremo za čebelarjenje, tel.: 051/362 335.

Premični čebelnjak z vso opremo, 5 družin na AŽ satih ter 5 družin v prašilčkih, zdravstveno pregledane, tel.: 04/531 24 85 (med 18. in 21. uro).

Cvetni prah, suh in prebran, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih hribov, ne vsebuje cvetnega prahu repice, cena 22 EUR/kg, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, suh in prebran, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih hribov, ne vsebuje cvetnega prahu repice, cena 22 EUR/kg, tel.: 041/215 281.

Cvetlični med, tel.: 05/757 21 83, 041/567 682.

KUPIM

Nove ali rabljene AŽ-panje, 11- ali 12-satarje, tel.: 031/727 055.

Točilo na štiri sate, samoobračalno, tel.: 041/446 418.

Potopni grelnik za med, tel.: 031/793 216.

Prevozni čebelnjak Tam 4500, 5000 ali podobno, brez panjev, tel.: 051/322 737.

Čebelnjak s panji ali brez njih ter pripadajočo opremo, tel.: 051/362 335.

Nove ali rabljene LR 2/3 naklade, tel.: 031/727 055.

ZAMENJAM

Gozdni med za kostanjevega, tel.: 01/723 12 99, 030/681 452.

AŽ panje 9-satarje, nove, 20 kosov, za zdrave čebelje družine, tel.: 051/888 707.

Refraktometri za merjenje vlage v medu po ceni 62,60€/kos z DDV.

Naročila na info@ekokult.com ali na 041 341 943.
Dostava tudi po povzetju.

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP

NAJBOLJŠA KRMA ZA ČEBELE

- primeren je za krmljenje v vseh panjskih sistemih,
- sirupa prej ni treba pripravljati,
- visok delež suhih snovi,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:
SONLEN, d. o. o.

Razborca 4
2382 Mislinja
GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

Faks: 02/885 76 87

E-pošta: sonlen@siol.net

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
MIZARSTVO
KRŽE
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
členujem temeljni vstopni
10-odstotni popust*

TPV
prikolice
20-odstotni popust*

medium
tisk & design
-10%
www.medium.si

pri
Čebelici
gostilna & sobe
10-odstotni popust*

šport center
bovec
4-odstotni popust*

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. ČZS išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

TRGOVINA

Gospoka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~
Pon.-pet. od 8.00 do 15.00
Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače MEDOPIP
- ~med in druge čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetika na podlagi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in drugo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faksu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebелca@amis.net

ČEBELCA

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

Za člane ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE pri nakupu z gotovino v vrednosti več kot 50€ priznamo 4% popust

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

**Vabljeni v Čebelarski dom na Brdo pri Lukovici!
Od 1. julija 2011 so Vam v gostišču Pri čebelici na voljo
KULINARIČNA, STROKOVNA IN DRUŽABNA PONUDBA.**

Poleg prijaznega sprejema vam ponujamo tudi:

- DOPOLDANSKE MALICE,
- JEDI Z ŽARA NA OGLJE
(zrezek »čebelica«, slovenski čevap,
pečena rebra v medeni marinadi,
file lososa, ocvrtega piščanca
in piščanca v foliji ...).

VSAKO SOBOTO IN NEDELJO VAS ŠE POSEBEJ
VABIMO TUDI NA SVEŽE PEČENEGA ODOJKA.

Ob vnaprejšnjem dogovoru organiziramo tudi:

- POROKE,
- OBLETNICE,
- PIKNIKE IN
- OTROŠKE ROJSTNODNEVNE ZABAVE
Z ANIMATORJI.

Za člane ČZS ob predložitvi članske izkaznice 10 % popust.

Čebeljo družino lahko pokličete po tel. št.:

01/729 61 13

ali pišete na naslov:

**Gostišče Pri čebelici,
Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica**

oz. e-naslov:

gostisce.pricebelici@gmail.com .

Dobro je vedeti, da se je v Čebelarskem centru Slovenije mogoče seznaniti z zgodovino čebelarstva na Slovenskem, poskusiti in kupiti med ter druge čebelje pridelke vrhunske kakovosti, obiskati zeliščno-čebelarско učno pot ali pripraviti in izvesti srečanje v kongresnih dvoranah.

Odprto vsak dan od 8.00 do 22.00 ure.

Odkar je odprt čebelarski center imamo že četrtega najemnika. Prvi vtisi so zelo dobri, hrana zelo okusna in postrežena z občutkom in nasmehom na ustih. Novosti, ki jih uvaja novi najemnik so dobrodošle. Z nadaljevanjem takega dela sem prepričan, da nas poleg ostalega na Čebelarskem centru, odslej združevala tudi dobra kulinarika in prijazna postrežba.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

JURAJ NOVAK 1934–2011

Marca letos smo se v žalosti in presenečenju poslovili od našega dolgoletnega prijatelja in vestnega čebelarja. Rodil se je v kraju Grabrovnik pri Ljutomeru. V naše društvo se je včlanil leta 1980. Bil je vzor in mentor mladim čebelarjem, pripravljen pomagati v vsaki akciji, ki jo je pripravilo bodisi društvo bodisi ČZD Maribor. Dva mandata je bil član upravnega odbora društva. Z velikim veseljem je 20 let skrbel za društveni prapor. Čebelaril je s 16 AŽ-panji. Za svoje prizadevno delo v društvu je prejel več priznanj in odlikovanj, med drugim odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter bronasti znak Petra Močnika. Sredi letošnjega januarja mu je zaradi bolezni začelo pešati srce, 20. marca pa je naš prijatelj umrl. Čebelarji in prijatelji se mu iskreno zahvaljujemo za njegovo požrtvovalno delo. Za vedno ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Peter Močnik Studenci-Pekre

IVAN PINTARIČ 1947–2011

Ko so čebele mirno spale in se pripravljale na spomladansko pašo, smo čebelarji obnemeli ob novici o izgubi našega priljubljenega člana. Ivan se je iz kraja Orehovica pri Čakovcu v Maribor preselil leta 1963. Tu se je izučil za zidarja in postal delovodja v podjetju Konstruktor. Pred dvajsetimi leti je kot zidarski mojster ustanovil svoje podjetje, pred letom dni pa se je upokojil in podjetje prepustil sinu. Čebelaril je z 12 AŽ-panji, vendar je načrto-

val razširitev svojega čebelarstva. V naše društvo se je včlanil pred desetimi leti. Sodeloval je v vseh delovnih akcijah, ki sta jih pripravila društvo in ČZD Maribor. Žal mu je prezgodnja smrt odvzela njegovo veliko veselje do življenja in dela, pa tudi ljubezen do čebel. Z njegovim odhodom je društvo izgubilo prizadevnega člana in dobrega prijatelja. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Peter Močnik Studenci-Pekre

FRANJO ŠVEGL 1923–2011

Umrli je človek, a ni umrl, le trudne je oči zaprl. Tako bi lahko rekli ob smrti najstarejšega člana ČD Radenci Franja Švegla. Pokojni Franjo se je rodil 30. 9. 1923 v Krčevini pri Ormožu kot sedmi otrok v trdni kmečki družini. Osnovno šolo je končal v Miklavžu pri Ormožu. Nadaljeval je tradicijo svojih staršev in se vpisal na srednjo kmetijsko šolo v Mariboru.

Po končanem šolanju si je kot mlad kmetijski tehnik nekaj let nabiral izkušnje tudi na vinogradniškem gospodarstvu na Kapeli. Pokojni Franjo je v kmetijstvu delal polovico svoje delovne dobe, drugo polovico pa v komerciali pri Viatorju in nazadnje pri Slovenskih železnicah. Upokojil se je leta 1981. Poleg svoje družine, službe in lovstva je imel Franjo še eno veliko ljubezen, to so bile njegove čebelice. Dolga leta je čebelaril z AŽ-panji in si pri čebelah nabiral novih moči za vsakdanje življenje. Bil je član ČD Radenci in med čebelarji zelo priljubljen in spoštovan. Od leta 1984 do 1987 je bil društveni predsednik, od leta 1988 do 1991 pa še blagajnik. Bil je tudi član upravnega odbora Zveze čebelarских dru-

štev Gornja Radgona in večkrat delegat v ČZS. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter zlato priznanje Petra Dajnika, imenovan pa je bil tudi za častnega člana ČD Radenci.

Hvaležni smo mu za vse, kar je storil v dobro nam čebelarjem in za razvoj čebelarstva. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Radenci

ALBIN TAVČAR 1931–2011

Maj je mesec, v katerem narava razkazuje vse svoje lepote in vabi čebele na pašo. Še dan pred svojo smrtjo je Albin kupil kar nekaj satnic, na usodni dan pa mu je poštar dostavil mlade matice za pomladitev čebelijih družin, a so jih morali v njegove panje vstaviti stanovski kolegi.

Rodil se je pred več kot osemdesetimi leti v Podgori, pri Šemonu po domače. Že takrat znana čebelarska rodbina je v Albinovih genih pustila veliko ljubezen do čebel. Leta 1947 sta se z bratom Jožetom »odcepila« in začela čebelariti na svoje. Tega leta se je tudi včlanil v ČZS. V začetku 60. Let minulega stoletja se je preselil v Žiri in si tam postavil svoj čebelnjak, pozneje pa še enega v Račevi. Prav čebele so razlog za to, da si je pozneje postavil dom v Račevi. Bil je eden izmed dejavnejših članov ČD Žiri, saj je kljub prevažanju čebel in službi našel čas za članske obveznosti in izobraževanja. Za to so se mu člani oddolžili z odličjema Antona Janše III. in II. stopnje.

Albin je bil miren in preudaren, hkrati pa nikoli nikomur ni odrekel svoje pomoči, še več, zelo rad je pomagal. Mirno in tiho je tudi zaspal. Naj ti bo lahka slovenska zemlja, Albin.

ČD Žiri

ALOJZ NOVAK
 1942–2011

Čebelarji smo izgubili svojega dolgoletnega prijatelja, čebelarja, sodelavca in člana ČD Karavanke Begunje. S čebelami se je srečal v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, potem pa so ga spremljale vse do usodnega dne, ko se je začel njegov boj z neizprosno boleznijo.

S svojimi izkušnjami je bil vedno pripravljen pomagati mladim čebelarjem in pogosto je z nasmehom poskrbel za prijetno razpoloženje med čebelarji. Bil je tudi član upravnega odbora ČD in več komisij ter s tem prispeval k uspešnemu delu naše čebelarске organizacije.

Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Čebelarji ga bomo ohranili v častnem spominu.

ČD Karavanke Begunje

RUDOLF VIHAR
 1940–2011

Februarski mraz se je poslavljaval in čez noč se je ottoplilo. Čebele so zaznale prihajajočo pomlad in se veselile toplih sončnih žarkov. Narava bi se morala prebuditi v novo življenje, vendar ni vedno tako.

Kot strela z jasnega nas je prizadela novica, da je nenadoma preminil naš dolgoletni predsednik Rudolf Vihar. Odšel je sredi največjih načrtov in dela. Ob izgubi človeka, kakršen je bil naš Rudi, so velike besede povsem odveč, kajti on sam je bil velik človek.

Bil je velik prijatelj, delavec in ne nazadnje dolgoletni predse-

dnik ČD Ruše. S krajšo prekinitvijo je bil na čelu našega društva več kot uspešno kar sedemnajst let. Človek je odšel, njegove sledi pa ostajajo vidne vsepovsod. Za njim je ostala praznina, ki jo bomo le s težavo zapolnili. Ena izmed njegovih največjih želja je bila ureditev čebelarškega parka na novi lokaciji, pa prizidek k čebelnjaku in različni panjski sistemi, ki bi jih uporabljali za boljše poznavanje čebelarjenja. Vedno je bil pripravljen prijateljsko priskočiti na pomoč, kajti kar je obljubil, je tudi držalo.

Življenje v takšnih trenutkih obstane, kljub temu pa nas tolaži spoznanje, da njegovo delo nadaljuje njegov sin Rudi.

ČD Ruše

IVAN ZORKO
 1943–2011

Kmalu po smrti našega predsednika nas je doletela druga žalostna novica. Na pot brez vrnitve je odšel naš prijatelj in čebelar Ivan Zorko. Bil je domačin, rojen v Logu pri Bistrici ob Dravi. V ČD Ruše se je včlanil leta 1992. Ljubil je naravo in s tem tudi čebele. Čebelaril je zgolj ljubiteljsko, vendar je svojim čebelam sam zgradil lepo domovanje.

Delavne narave, kot je bil, je vedno rad pomagal, zato je le redkokatera delovna akcija potekala brez njega. Večkrat je popravljali tudi čebelarški paviljon. Med čebelarji je bil priljubljen in vsi smo radi poslušali njegove nasvete. Lani pa ga je zahrbtna bolezen pripoivala na posteljo in izčrpala njegovo življenjsko moč, tako da zadnje leto ni več čebelaril. Kljub temu je do zadnjega ostal zvest čebelarški tradiciji. Ugasnil je tako rekoč nenadoma, za njim pa je ostal lep spomin na iskrene-

ga prijatelja. Naj počiva v zaslužnem počitku.

ČD Ruše

FRANC OBLAK
 1956–2011

Konec januarja smo škofje-loški čebelarji izvedeli žalostno novico, da je v svojem 55. letu starosti naše vrste zapustil prijatelj in čebelar Franc Oblak. Franc, ki je še občnem zboru društva pred štirinajstimi dnevi izžareval tako veliko življenjsko moč, veselje in radostno prijateljstvo ...

Vseskozi je živel na kmetiji Pri Oblak na Stirniku v Selški dolini, kjer si je z veliko ljubezni do narave, domače zemlje in družine želel nekoč vstopiti tudi v svet čebel. Pred devetimi leti sta mu prijatelja podarila prvi dve čebelji družini in takrat je Franc spoznal nekaj, kar ga je osrečevalo in navduševalo vse do njegove prezgodnje smrti. Z vso rahločutnostjo in pozornostjo ter z vso vnemo in pozornostjo je začel spoznavati skrivnostno življenje čebel. Svoje čebelarstvo je od tedaj razširil na 13 naseljenih panjev, ki jih je še nedavno tega zložil v svoj povsem nov čebelnjak ob svoji hiši. Tam je postavil pravi kranjski čebelnjak, ki ga je s svojimi »zlatimi« rokami izpopolnil do zadnje podrobnosti. Tako danes v Selški dolini stoji čebelnjak, za katerega takoj vemo, da ga je izdelal čebelar, ki je ljubil svojo zemljo in svoje male prijateljice, ki so mu lepšale čas, prebit v njihovi bližini.

Franc se je v Čebelarско društvo Škofja Loka vključil leta 2005 in tudi v društvu pokazal vso svojo pripadnost, zanesljivost in vestnost. Vedno se je rad odzval delovnim vabilom, ko smo gradili naš čebelarški dom. Kot človek, ki je bil vedno dobre volje, je bil znan

in spoštovan tako med škofjeloškimi kot tudi med drugimi čebelarji.

Z njegovim veliko prezgodnjim odhodom je družina Oblak izgubila dobrega moža in očeta, domačija pa naprednega in vestnega gospodarja. Pogrešali pa ga bomo tudi čebelarji ČD Škofja Loka, saj smo bili radi z njim v družbi. Franc, iskrena hvala za vse lepe trenutke, ki smo jih lahko preživeli s teboj. Pa še nekaj: žena Rezka te je že od nekdanje zvesto spremljala in bila ob tebi – vse od prvih trenutkov, ko si pri drugih čebelarjih opazoval čebele, do letošnje zime, ko so tvoje čebele mirno čakale prvih toplih dni, ti pa si jih moral tako na hitro zapustiti. Zato ne skrbi: tvoje male prijateljice čebelice so v dobrih rokah. Loški čebelarji smo prepričani, da bodo še dolgo obiskovale sleherni kotichek domače zemlje, ki si jo imel tako rad. Pa tudi v Selcih se bodo kaj oglasile ...

ČD Škofja Loka

FRANC HREN 1929–2011

Nepričakovano nas je tiho in mirno zapustil cenjeni čebelarški kolega in prijatelj Franc Hren.

Za čebelarjenje se je navduševal že v mladih letih, resneje pa se je začel z njim ukvarjati leta 1995. Od tedaj je bil tudi član ČD Kokarje, ČZ SAŠA in ČZS. Čebelaril je s 14 čebeljimi družinami. Za čebelarstvo je navdušil tudi svoje vnuke, Tadejo, Heleno in Branka, tako da vsi obiskujejo čebelarški krožek na OŠ Nazarje ter na tekmovanjih mladih čebelarjev že dosegajo lepe rezultate. Poleg njih mu je bila pri čebelarških opravilih v oporo in pomoč tudi hčerka Darinka, ki bo zdaj nadaljevala očetovo čebelarjenje.

Dragi Franc, čebelarji ČD Kokarje smo ti hvaležni za dolgotrno zvestobo in te še zadnjič pozdravljamo – NAJ MEDII!

ČD Kokarje

RAJKO ŠULIGOJ 1947–2010

Zadnji dan minulega leta, ko se ljudje pripravljajo na najdaljšo noč, smo se čebelarji ČD Tolmin v sončnem, a mrzlem popoldnevu na tolimskem pokopališču poslovili od našega prijatelja Rajka.

Rodil se je leta 1947 na Prapetnem Brdu na Šentviškogorski planoti v številni družini. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju. Svojo prvo zaposlitev je dobil na železnici. Pozneje je kot voznik tovornjaka prepotoval Evropo in Bližnji vzhod. Upokojil se je leta 2002.

Z ženo in hčerka si je nov dom ustvaril v Tolminu. Ker so na ženinem domu čebelarili že dve generaciji, si je kot mlad upokojenec čebele omislil tudi Rajko. Že prvi stik s čebelami ga je tako navdušil, da je počitniško prikolico predelal v čebeljak in postal član ČD Tolmin. Tudi med boleznijo je skrbel za čebele, saj so mu bile v uteho in razvedrilo.

ČD Tolmin

JELKO VELIKONJA 1928–2010

Lanski božični prazniki so bili precej žalostni, saj sta naše društvo za vedno zapustila kar dva člana in prijatelja, poleg Rajka Šuligoja še Jelko Velikonja. Kot najstarejši izmed treh otrok se je Jelko pred dvainosemdesetimi leti rodil pri Bučano-

vi domačiji v Volčah. Manjša kmetija je mlademu Jelku omogočala le skromno življenje z malo otroške igre in veliko dela. Kot mlad fant pa je občutil tudi vse tegobe druge svetovne vojne.

Po vojni se je izučil za telefonista. Temu delu je ostal zvest do upokojitve.

Jelkova velika ljubezen so bile čebele. Z njimi se je že kot otrok srečal pri stricu Hrastu, pozneje pa so ga spremljale vse življenje. Vrsto let je bil dejaven član ČD Tolmin. Z nasveti je za čebelarstvo navdušil veliko svojih prijateljev.

Jelko nas je tiho in mirno, tako kot je tudi živel, za vedno zapustil prav na božični dan.

ČD Tolmin

LEOPOLD ŠVALJ 1929–2011

Aprila 2011 smo se čebelarji ČD Šentjernej poslovili od našega dolgotnega člana Leopolda Švalja.

Rodil se je 19. decembra 1929 v Šentjerneju, kjer preživel tudi vse svoje življenje.

Polde, kot smo ga vsi klicali, ne izvira iz čebelarke družine, kakršnih je na Šentjernejskem polju kar nekaj. Pri njih doma za časa njegove mladosti niti v njegovih nekoliko bolj zrelih letih ni bilo čebel. Takrat zanje najverjetneje tudi ni bilo časa, saj je bil Polde zelo dejaven v različnih društvih, predvsem v lokalnem galskem društvu in v več pevskih zborih.

Ljubezen do čebel se je vanj prikradla v njegovih zrelih letih, ko je vendarle našel nekaj več časa zase. Na bližnji vinski gorici je obnovil vinograd in uredil zidanico, hkrati pa v bližini postavil manjši čebeljak, v katerega je vselil svojo novo ljubezen – čebele.

Tam je rad posedel in užival ob njihovem šumenju.

Ker je bil nenehno dejaven, Polde tudi v čebelarški organizaciji ni miroval. Dva mandata je soustvarjal delo društva v upravnem odboru, bil pa je tudi soustanovitelj in vodja čebelarskega okteta, za kar je prejel društveno priznanje.

Žal mu je veselje do čebelarjenja vzela usoda, ki ga je prikovala na posteljo. Ne glede na svojo bolezen je Polde vedno rad sprejemal obiske znancev in prijateljev. Tako je bil lani v adventnem času zelo vesel tudi obiska

skupine čebelarjev našega društva. Česar niso zmogle povedati besede, so povedale solze, ki so mu stekle po licih.

Kljub Poldetovemu odhodu pa čebelarstvo pri Švaljevih ne bo zamrlo, saj očetovo čebelarjenje nadaljuje eden od njegovih sinov.

ČD Šentjernej

VILI AMBROŽ 1943–2011

V najbujnejšem obdobju pomladi, ko se je v čebeljih družinah začelo novo življenje, je

utrujen zaradi hude bolezni preminil zvesti član ČD Dramlje Vili Ambrož.

Z vso vnemo in ljubeznijo do čebel je še lani izdeloval novi čebelnjak, ki naj bi krasil sadovnjak z okolico ob njegovi hiši.

Bolezen je bila močnejša in ga je po nekaj mesecih odtrgala od njegovih načrtov. Čebelariti je začel leta 1970 in se takoj tudi včlanil v ČD Dramlje, katerega član je ostal vse svoje življenje. Kot dobrega čebelarja in prijatelja ga bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Dramlje

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu. Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
 Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

derch die Austria Bio
 Garantie kontrollierter Betrieb

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

APIS M&D®

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

AŽ-PANJ 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA
MED 179 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA
AKCIJSKA CENA

STANDARDNI LR-PANJ
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ
AKCIJSKA CENA

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF 4,8 EUR
250 g CINK 2,5 EUR

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,85 EUR/KG

SATNIKI:

AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,85 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 4 EUR za kilogram (po predhodnem dogovoru izplačilo v najkrajšem času). ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (razen na artikle, ki so v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

Konzumni sladkor za krmljenje čebel

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

ČEBELARSKE KEMIKALIJE

TESTNA MREŽA

ODTOČNA PIPA

AVTOMATSKA DOZIRNA BRIZGA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

POSODE ZA SHRANJEVANJE
IN TOČENJE MEDU

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljične satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnike lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarke lopatke
- prečne zapore

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAĐ 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU